

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 25 września 2017 r.

Znak: WK-610/17/4/17

Pan
Henryk Utrata
Wójt Gminy
Bojszowy

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od dnia 16 maja 2017 r. do 22 czerwca 2017 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Gminy Bojszowy za okres od 1 stycznia 2013 r. do 22 czerwca 2017 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, podpisanym w dniu 31 lipca 2017 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 561).

W zakresie długu publicznego:

- *W 2017 r. zaciągnięto zobowiązania na podstawie umów nr: 06/I/17 z dnia 30 stycznia 2017 r. oraz nr 02/III/17 z dnia 28 marca 2017 r. tytułem wykonania usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na łączną kwotę 1.747.157,00 zł, pomimo braku wystarczających środków w planie finansowym Urzędu Gminy w Bojszowach. W myśl art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obowiązkowe oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich. Zgodnie z art. 261 ww. ustawy, kierownik samorządowej jednostki budżetowej może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.*

W uchwale Rady Gminy Bojszowy Nr XXII/142/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu Gminy Bojszowy na rok 2017, a następnie w planie wydatków budżetowych na 2017 r. Urzędu Gminy, zgodnie z załącznikiem nr 6 do zarządzenia Nr 0050/7/2017 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie planów finansowych budżetu jednostek organizacyjnych Gminy Bojszowy na 2017 r. w dziale 900 – „Gospodarka

komunalna i ochrona środowiska”, rozdziale 90002 – „Gospodarka odpadami”, paragrafie 4300 – „Zakup usług pozostałych” zaplanowano wydatki w wysokości 1.600.000,00 zł.

Uchwałą Rady Gminy Bojszowy Nr XXVI/169/2017 z dnia 15 maja 2017 r. zwiększono plan wydatków na to zadanie o kwotę 100.000,00 zł (zarządzenie Nr 0050/35/2017 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 15 maja 2017 r. w sprawie zmiany planu finansowego budżetu jednostek organizacyjnych Gminy Bojszowy na 2017 r. w związku z uchwałą Rady Gminy Bojszowy Nr XXVI/169/2017 z dnia 15 maja 2017 r.).

Do dnia 30 stycznia 2017 r. w ramach wydatków w dziale 900, rozdziale 90002, paragrafie 4300, zaangażowano wydatki wynikające z umowy nr 03/VIII/15 z dnia 19 sierpnia 2015 r. powstałe w 2016 r. i 2017 r. a przypadające do zapłaty w 2017 r. w łącznej wysokości 1.190.127,42 zł.

Ustalono, że Gmina Bojszowy w dniu 30 stycznia 2017 r. zawarła umowę nr 06/I/17 na realizację zadania w okresie od 1 lutego 2017 r. do 31 marca 2017 r. za wynagrodzeniem 688.257,00 zł.

Wobec powyższego, zawierając ww. umowę, zaciągnięto zobowiązanie przekraczające plan wydatków bieżących ujętych w budżecie Gminy Bojszowy na 2017 r.

Ponadto, w dniu 28 marca 2017 r. Gmina Bojszowy zawarła kolejną umowę nr 02/III/17 na realizację zadania w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2019 r. za wynagrodzeniem 4.992.166,08 zł. W ww. umowie zapisano, że wynagrodzenie za realizację umowy będzie jednostkowo-ryczałtowym płatnym miesięcznie i wynikać będzie z zestawienia wszystkich ilości odbioru poszczególnych frakcji w danym miesiącu.

Do dnia zakończenia kontroli, wykonawca z tytułu realizacji tej umowy wystawił faktury VAT: nr 240033069 z dnia 22 maja 2017 r. w wysokości 140.948,75 zł za kwiecień 2017 r. oraz nr 240034277 z dnia 13 czerwca 2017 r. w wysokości 135.759,02 zł za maj 2017 r.

Umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych ze strony Gminy Bojszowy zostały podpisane przez p. Henryka Utrata – Wójta Gminy Bojszowy. Kontrasygnaty umów dokonała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 1

Zapewnić zaciągnięcie zobowiązań zgodnie z planem finansowym Urzędu Gminy w Bojszowach, stosownie do 46 ust. 1 i art. 261 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

- W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Bojszowy na lata 2017 - 2025, przyjętej uchwałą Nr XXII/141/2016 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 grudnia 2016 r., ujęto wartości w zakresie wydatków na obsługę długu oraz w zakresie rozchodów budżetu w kwotach innych niż wynikające z zawartych umów kredytu i emisji obligacji komunalnych.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 1 i pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej: wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu oraz rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

W 2017 r.:

✓ zaplanowano wydatki na obsługę długu w wysokości 337.500,00 zł, natomiast z zawartych umów o kredyt, emisję obligacji oraz zestawień wydatków na obsługę długu sporządzonymi przez p. Elżbietę Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy wynikało, że Gmina w 2017 r. zobowiązana będzie do poniesienia wydatków z tytułu odsetek od kredytów oraz obligacji komunalnych na łączną kwotę 364.492,00 zł.

✓ zaplanowano rozchody budżetu w kwocie 1.120.738,18 zł, pomimo iż zgodnie z zawartą umową o kredyt długoterminowy z dnia 28 września 2015 r. oraz zestawieniem sporządzonym przez Skarbnika Gminy Bojszowy, zaplanowane rozchody winny wynosić 1.367.075,28 zł.

Do dnia zakończenia kontroli, na podstawie zarządzenia Nr 0050/39/2017 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie: zmiany wieloletniej prognozy finansowej, dokonano zmiany planu wydatków bieżących i rozchodów budżetu w powyższym zakresie. W ww. prognozie zaplanowano w 2017 r. wydatki na obsługę długu w wysokości 350.000,00 zł, w tym kwota 30.000,00 zł podlegająca wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Rozchody budżetu na 2017 r. zaplanowano w wysokości 1.367.075,28 zł, kwota ta była zgodna z zawartymi umowami o kredyt.

Projekt uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bojszowy w zakresie danych liczbowych przygotowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy, zgodnie z powierzonym zakresem czynności.

Wniosek nr 2

Uwzględnić w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Bojszowy rzetelne (obiektywne) prognozy przyjętych w niej wartości, w szczególności w zakresie wydatków na obsługę długu publicznego i rozchodów budżetu, mając na uwadze art. 226 ust. 1 pkt 1 i pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy w Bojszowach w zakresie przygotowania projektów Wieloletniej Prognozy Finansowej, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

- W 2015 r. zaciągnięto zobowiązanie dotyczące budżetu 2016 r. bez stosownego upoważnienia Rady Gminy Bojszowy, naruszając art. 211 ust. 1-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanym przepisem budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany na rok budżetowy. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy. Podstawą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym jest uchwała budżetowa. W myśl natomiast art. 261 ww. ustawy, kierownik samorządowej jednostki budżetowej może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Ustalono, że w dniu 31 grudnia 2015 r. zawarto umowę nr 10/XII/15 z Gminną Biblioteką Publiczną w Bojszowach, na podstawie której Gmina przekazała Bibliotece dotację celową w kwocie 568.500,00 zł na dofinansowanie zadania p.n. „Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bojszowach wraz z przyłączami na

działce nr 849/43 przy ul. Gościnnej w Bojszowach”, współfinansowanego w ramach Programu Wieloletniego Kultura+. Priorytet „Biblioteka + Infrastruktura Bibliotek”. Przekazanie i wykorzystanie dotacji nastąpiło w 2016 r.

Uchwała Nr XIV/88/2015 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie budżetu Gminy Bojszowy na 2016 r. obowiązywała od 1 stycznia 2016 r., stąd też od tego dnia Wójt Gminy mógł zaciągać zobowiązania obciążające budżet 2016 r.

Projekt umowy z dnia 31 grudnia 2015 r. sporządził Inspektor ds. społecznych i kultury w Referacie Organizacyjnym, Spraw Obywatelskich i Społecznych. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Longina Giedwillo – Sekretarz Gminy Bojszowy.

Umowę, w imieniu Gminy Bojszowy, podpisał p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy, przy kontrasygnacie p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 3

Zaciągać zobowiązania dotyczące danego roku budżetowego w okresie obowiązywania uchwały budżetowej, zgodnie z wymogami art. 211 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

- *Gmina Bojszowy, w umowie o kredyt w rachunku bankowym wyraziła zgodę na obciążenie rachunku przez Bank w dniu wymagalności w celu spłaty jej zobowiązań z tytułu umowy. Naruszono tym art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), zgodnie z którym w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.*

W pkt 1 § 8 umowy nr 5/16/49/RB z dnia 2 stycznia 2017 r. zawartej z Bankiem Spółdzielczym w Tychach zapisano, że niespłaconą w terminie wyznaczonym w umowie kwotę kredytu Bank przenosi w dniu następnym na rachunek zadłużenia przeterminowanego i przystępuje do jej ściągania bez dyspozycji Kredytobiorcy z wpływów na jego rachunek bieżący prowadzony w Banku przed wszystkimi innymi płatnościami z wyjątkiem tytułów wykonawczych.

Umowę w imieniu Gminy Bojszowy podpisał p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy, przy kontrasygnacie p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy w Bojszowach.

W trakcie kontroli, tj. w dniu 30 maja 2017 r., Gmina Bojszowy zawarła z Bankiem Spółdzielczym w Tychach aneks nr 1 do umowy nr 5/16/49/RB, w którym zmieniono treść pkt 1 § 8 ww. umowy dostosowując go do wymogów ustawy o finansach publicznych.

- *W latach od 2015 r. do dnia zakończenia kontroli nieterminowo regulowano zobowiązania z tytułu dostaw, usług, robót budowlanych, czym naruszono art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.*

Zobowiązania wymagalne Urzędu Gminy w Bojszowach wynosiły: wg stanu na dzień 31 marca 2015 r.- 226.836,66 zł, wg stanu na dzień 30 czerwca 2015 r. - 160.171,24 zł,

wg stanu na dzień 30 września 2015 r. - 679.274,53 zł, wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. - 47.185,50 zł, dzień 31 marca 2016 r. - 218.930,89, wg stanu na dzień 30 czerwca 2016 r. - 256.890,50 zł, dzień 30 września 2016 r. - 870.800,17 zł, wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. - 19.583,89 zł, wg stanu na dzień 31 marca 2017 r. - 190.148,87 zł.

Na ww. zobowiązania składały się zobowiązania z tytułu dostaw i usług w szczególności związanych z gospodarką komunalną, utrzymaniem dróg gminnych i powiatowych oraz robót budowlanych, odpowiednio: wobec 12 kontrahentów w 2015 r., 4 kontrahentów w 2016 r. i 12 kontrahentów w 2017 r. Największe kwoty zobowiązań powstałych w ww. latach dotyczyły zadania inwestycyjnego p.n. „Budowa Przedszkola z oddziałem żłobkowym” oraz „Modernizacja ulicy Korzenickiej w Bojszowach”.

Opóźnienia w regulowaniu zobowiązań wynosiły od 6 do 223 dni.

Jednostka z tytułu nieterminowo regulowanych zobowiązań nie zapłaciła odsetek ani dodatkowych kosztów. Zobowiązania wymagalne mieściły się w planie finansowym jednostki.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu Gminy w Bojszowach, przyczyną powstania zobowiązań wymagalnych był brak wystarczających środków na zapłatę tych zobowiązań. Ponadto, w latach 2014 - 2016 realizowane były dwa duże zadania inwestycyjne, które w znacznym stopniu generowały kwoty zobowiązań wymagalnych, ponieważ Gmina oczekiwała na dotacje celowe związane z tymi zadaniami.

Nieprawidłowości w zakresie terminowego regulowania zobowiązań stwierdzono także w trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2013 r., co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Znak WK 6100/43/4/13/14 z dnia 17 kwietnia 2014 r.

Zadania w zakresie zapewnienia terminowego regulowania zobowiązań należały do p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy, zgodnie z zakresem czynności.

Za prawidłową gospodarkę finansową Gminy Bojszowy odpowiedzialność ponosi p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy, stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

Wniosek nr 4

Zapewnić utrzymanie płynności finansowej pozwalającej w szczególności terminowo regulować zobowiązania Urzędu Gminy w Bojszowach, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie dochodów z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

- W 2016 r. z budżetu Gminy Bojszowy nie wydatkowano części powstałej w latach 2013 - 2016 nadwyżki dochodów uzyskanych z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi ponad zrealizowane wydatki na cele wskazane w art. 6r ust. 2 i ust. 2a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisem, z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 3) obsługi administracyjnej tego systemu;
- 4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może pokryć koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

Ponadto, zgodnie z art. 6r ust. 1aa ww. ustawy, środki z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie mogą być wykorzystane na cele niezwiązane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W latach 2013 - 2016 zrealizowano dochody i dokonano wydatków budżetowych w ramach ww. zadania następująco:

Rok	Dochody wykonane	Wydatki wykonane	Zobowiązania w tym: z. wymagalne/ z. o przesuniętym terminie płatności na rok następny	Różnica = dochody - wydatki
2013	422.435,58	75.437,27	428.962,82 275.853,97 0,00	346.998,31
2014	1.106.019,81	1.319.119,72	161.704,28 0,00 0,00	-213.099,91
2015	1.144.835,39	1.124.428,47	431.580,80 0,00 147.112,63	20.406,92
2016	1.386.486,61	1.199.159,80	1.064.988,18 0,00 772.481,78	187.326,81
Razem:				341.632,13

Wobec tego Gmina Bojszowy z tytułu prowadzenia gospodarki odpadami uzyskała w ww. latach nadwyżkę środków finansowych w wysokości 341.632,13 zł. Pomimo wygenerowania nadwyżki z powyższego tytułu, Gmina w 2016 r. zawarła porozumienia z wykonawcą zadania na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, na podstawie których przesunięto termin płatności zobowiązań w wysokości 772.481,78 zł na 2017 r., który pierwotnie przysługiwał na 2016 r.

W latach 2013 - 2016 zasadniczą część wydatków z powyższego tytułu stanowiły wydatki na rzecz wykonawcy, który realizował usługi związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W okresie tym obowiązywały trzy umowy, jedna w okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2015 r., druga w okresie od 1 lipca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r., trzecia w okresie od 1 września 2015 r. do 28 lutego 2017 r.

Z powyższego wynika, że uzyskane dochody z opłat za zagospodarowanie odpadami nie pokrywają w całości wydatków na realizację niniejszego zadania, gdyż pomimo wygenerowania nadwyżki w wysokości 341.632,13 zł, Gmina posiadała zobowiązania powstałe w 2016 r. w wysokości 772.481,78 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, ze względu na odroczone terminy płatności w drodze porozumień do 2017 r. środki z opłat, stanowiące różnicę między dochodami a wydatkami w latach 2013 - 2016 zostały przeznaczone na inne wydatki budżetu gminy, ponieważ finansowanie gospodarki odpadami w 2017 r. wymagać miało dofinansowania z innych źródeł niż opłaty w kwotach przewyższających saldo 341 632,13 zł.

W trakcie kontroli podjęto działania celem zmiany wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W dniu 19 czerwca 2017 r. Rada Gminy w Bojszowach uchwałą Nr XXVII/184/2017 dokonała wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustaliła nowe stawki tej opłaty.

Zgodnie z zakresem czynności, planowanie budżetu oraz nadzór nad jego realizacją należało do p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy.

Za prawidłową gospodarkę finansową jednostki, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.) odpowiadał p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 5

Podjąć działania w celu zapewnienia wydatkowania środków uzyskanych z opłat za zagospodarowanie odpadów komunalnych na realizację zadań ujętych w art. 6r ust. 2, ust. 2a, w związku z art. 6r ust. 1aa ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1289).

W zakresie księgowości:

- Do dnia kontroli księgi rachunkowe, obejmujące zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald dla budżetu Gminy Bojszowy oraz Urzędu Gminy za lata 2013 - 2016, przechowywane na nośnikach CD, nie zawierały daty ich sporządzenia. Powyższe było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt 2 oraz art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.). Stosownie do ww. przepisów, księgi rachunkowe, z uwzględnieniem techniki ich prowadzenia, powinny zawierać m.in. datę sporządzenia. Księgi rachunkowe należy wydrukować nie później niż na koniec roku obrotowego. Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na informatyczny nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

W myśl art. 13 ust. 3 ww. ustawy, warunkiem utrzymywania zasobów informacyjnych systemu rachunkowości w formie określonej w art. 13 ust. 2 tej ustawy jest posiadanie przez jednostkę oprogramowania umożliwiającego uzyskiwanie czytelnych informacji w odniesieniu do zapisów dokonanych w księgach rachunkowych, poprzez ich wydrukowanie lub przeniesienie na informatyczny nośnik danych.

Przyczyną powyższego było nieprawidłowe działanie modułu „księga główna” w zakresie wykonywania archiwizacji.

Zorganizowanie oraz prowadzenie ksiąg rachunkowych powierzono p. Elżbiecie Kubeczko – Skarbnikowi Gminy Bojszowy. Odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości ponosił p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 6

Zapewnić prawidłowe funkcjonowanie systemu informatycznego w zakresie zaopatrywania ksiąg rachunkowych w datę ich sporządzenia oraz archiwizacji danych, mając na uwadze art. 13 ust. 4 pkt 2 oraz art. 13 ust. 6 oraz art. 71 ust. 2 oraz art. 72 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).

- *W okresie od 2013 r. do dnia zakończenia kontroli, nieterminowo sporządzano miesięczne oraz roczne zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej dla ksiąg Urzędu Gminy Bojszowy oraz budżetu Gminy. Naruszono tym art. 18 ust. 1 i 2 oraz 24 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).*

Zgodnie z art. 18 ww. ustawy, na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, zestawienie obrotów i sald. Co najmniej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się zestawienia sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych.

Stosownie do art. 24 ust. 5 pkt 1, 2 ww. ustawy, księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli: pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań, zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, w terminie, o którym mowa w pkt 1, a za rok obrotowy, nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym.

Przyczyną nieprawidłowości było nieterminowe zamykanie poszczególnych miesięcy po uzgodnieniu i zakończeniu księgowania miesiąca sprawozdawczego.

Przykładowo dane za miesiące od stycznia do marca oraz częściowe dane za kwiecień 2017 r. posiadały datę zapisu do dziennika z 19 maja 2017 r.

Powyższe dotyczyło dzienników częściowych: JDUG pozycje o numerach 11453515 – 1167417, J Organ pozycje o numerach 1143665 - 1172919, JUWG o numerach 1142605 - 1171979, JGOP o numerach 1113387 - 1167183, ZFŚS o numerach 114 3660 – 1171983, Podatki pozycje o numerach 1144482 – 1170926.

Zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej za miesiące styczeń, luty, marzec, kwiecień, powinny być sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, tj. w terminach umożliwiającym sporządzenie sprawozdań.

Księgowania, których dokonano w dziennikach częściowych JUWG (wydatki), JGOP (odpady) prowadzonych dla Urzędu Gminy Bojszowy oraz J Organ prowadzonym dla budżetu, wprowadzone były nawet do 106 dnia po dniu bilansowym, tj. po okresie 3 miesięcy od dnia bilansowego i dotyczyły głównie ustalenia wyniku finansowego oraz zamykania kont księgowych.

Pracownicy Referatu Finansowego i Podatków prowadzili księgowość i sporządzali sprawozdania na podstawie danych wynikających z tzw. dowodów przejściowych, które nie były bieżąco trwale zapisywane, a jedynie blokowane w systemie. Jednocześnie istniała możliwość odblokowania okresu sprawozdawczego i dalszego wprowadzania zapisów.

Pracownik Referatu Finansowego i Podatków wyjaśniła m.in., że sporządzała wydruki zestawień obrotów i sald na podstawie dowodów przejściowych, ale fizycznie ich nie zachowywała.

Zadania w zakresie zamykania poszczególnych miesięcy po uzgodnieniu i zakończeniu księgowania miesiąca sprawozdawczego należały do pracowników w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 7

Sporządzać na bieżąco zestawienia obrotów i sald za poszczególne okresy sprawozdawcze oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie bieżącego prowadzenia ksiąg rachunkowych poprzez terminowe i trwale zapisywanie dowodów księgowych oraz trwałego zamykania okresów sprawozdawczych, pozwalające na sporządzenie zestawień obrotów i sald, mając na uwadze art. 18 ust. 1 i 2 oraz 24 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).

- *W latach 2014 - 2016 zaniechano bieżącego ewidencjonowania w księgach rachunkowych Urzędu Gminy w Bojszowach zmian w stanie środków trwałych dotyczących zbycia nieruchomości komunalnych. Naruszono tym art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), gdyż do ksiąg rachunkowych do danego okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.*

W myśl art. 3 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy, przez okres sprawozdawczy rozumie się okres, za który sporządza się sprawozdanie finansowe w trybie przewidzianym ustawą lub inne sprawozdania sporządzone na podstawie ksiąg rachunkowych.

Ponadto, zgodnie z art. 24 ust. 5 pkt 1 ww. ustawy, księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań. Powyższe dotyczyło operacji zbycia nieruchomości:

- *działki nr 1037/7 dokonanej aktem notarialnym w dniu 27 listopada 2014 r., (LT nr 20/2015 z dnia 02.01.2015r.), ujętej w księgach 2 stycznia 2015 r.,*
- *działki 1038/7 dokonanej aktem notarialnym w dniu 27 listopada 2014 r. (LT nr 21/2015 z dnia 02.01.2015r.), ujętej w księgach 2 stycznia 2015 r.,*
- *działki 1039/7- dokonanej aktem notarialnym w dniu 3 listopada 2014 r. (LT nr 22/2015 z dnia 02.01.2015r.), ujętej w księgach 2 stycznia 2015 r.,*
- *działki 1331/104 dokonanej aktem notarialnym w dniu 19 listopada 2014 r. (LT nr 24/2015 z dnia 01.12.2015 r.), ujętej w księgach 21 września 2015 r.,*
- *działki nr 1334/104 dokonanej aktem notarialnym w dniu 11 lutego 2015 r. (LT z dnia 26.04.2017r), ujętej w księgach 26 kwietnia 2017 r.*
- *działki 142/21 dokonanej aktem notarialnym w dniu 8 czerwca 2016 r. (LT nr 1/2017 z dnia 26.04.2017r), ujętej w księgach 26 kwietnia 2017 r.*

Przyczyną nieterminowego ujmowania zdarzeń w księgach rachunkowych było nieprzekazywanie dowodów LT do Referatu Finansowego i Podatków w terminie umożliwiającym ujęcie zmian w stanie środków trwałych w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Bojszowy. Wpływ na powyższe miała także niedostatecznie funkcjonująca procedura w zakresie uzgadniania stanu zasobów z ewidencją syntetyczną w okresach kwartalnych i rocznych, którą przeprowadzano w formie ustaleń ustnych, wskazana w pkt 22 Instrukcji określającej zasady sporządzania, obiegu i kontroli oraz przechowywania i zabezpieczenia dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy

Bojszowy, wprowadzonej zarządzeniem Nr 120/8/2012 Wójta Gminy z dnia 26 kwietnia 2012 r. ze zmianami.

Obowiązek przekazywania dowodów LT do Referatu Finansowego i Podatków należał do Inspektora w Referacie Planowania Przestrzennego, Geodezji, Nieruchomości i Rolnictwa. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu.

Ewidencja środków trwałych prowadzona była przez Inspektora ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Powyższe skutkowało także wykazaniem nieprawidłowych danych w zakresie składników majątkowych w bilansach Urzędu Gminy Bojszowy oraz informacjach o stanie mienia komunalnego za lata 2014 - 2016.

Zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 3 lit a i c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm., oraz Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), informacje o stanie mienia powinny zawierać m. in. dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności oraz dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w zakresie określonym w lit. a, od dnia złożenia poprzedniej informacji.

Ponadto, nieprawidłowo przeprowadzono inwentaryzację ww. gruntów metodą weryfikacji w latach 2014 - 2016. Inwentaryzacja przeprowadzona metodą porównania z odpowiednimi dokumentami dokonana została w sposób niewystarczający dla uzyskania realnych danych, gdyż dokonano jedynie porównania danych wynikających z ewidencji księgowej oraz ewidencji gminnego zasobu nieruchomości, który nie został uaktualniony o dokonane sprzedaże. Nie dokonano natomiast porównania ewidencji księgowej z dowodami źródłowymi, np. aktami notarialnymi.

Zgodnie z § 2 ust. 3 Instrukcji w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji składników majątkowych wprowadzonej zarządzeniem Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 9 października 2012 r. ze zmianami, inwentaryzacja nieruchomości powinna zapewnić porównanie danych wynikających z ewidencji księgowej z ewidencją gminnego zasobu nieruchomości oraz dokumentami źródłowymi.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację gruntów drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Zadania w zakresie przygotowania informacji o stanie mienia komunalnego należały do p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy, zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego. Zadania w zakresie inwentaryzacji gruntów w drodze weryfikacji, wykonała komisja inwentaryzacyjna, powołana przez Wójta Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 8

Wzmocnić nadzór nad pracownikami referatów merytorycznych Urzędu Gminy w Bojszowach w zakresie terminowego przekazywania do Referatu Finansowego i Podatków dowodów dokumentujących zmiany w stanie majątku, pozwalających na terminowe prowadzenia ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy Bojszowy oraz prezentację prawidłowych danych w bilansie Urzędu Gminy Bojszowy, a także w informacji o stanie mienia komunalnego Gminy Bojszowy, stosownie do art. 20 ust 1, 24 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

(Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 oraz art. 267 ust. 1 pkt 3 lit. a i c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

Wniosek nr 9

Przeprowadzać inwentaryzację gruntów w drodze weryfikacji w sposób zapewniający uzyskanie realnych danych w celu prawidłowego ustalenia ich stanu podlegającego prezentacji w bilansie Urzędu Gminy, informacji o stanie mienia komunalnego, stosownie do art. 4 ust. 1 i 2, art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), a także § 2 ust. 3 Instrukcji inwentaryzacyjnej w sprawie zasad i trybu przeprowadzania inwentaryzacji składników majątkowych w Gminie Bojszowy wprowadzonej zarządzeniem Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 1 września 2012 r. ze zmianami.

- *Do dnia zakończenia kontroli dane, które powinny być dokumentowane poprzez dowody PK „Polecenie księgowania”, były wprowadzane do ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy oraz budżetu Gminy Bojszowy bez sporządzania dowodów źródłowych lub na podstawie dowodów niespełniających wymogów formalnych, co było wymagane art. 20 ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 1 oraz 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).*

Zgodnie z ww. przepisami, zapisu księgowego do ksiąg rachunkowych dokonuje się na podstawie dowodów księgowych stwierdzających dokonanie operacji gospodarczej, którymi są m.in.: wewnętrzne - dotyczące operacji wewnątrz jednostki, tj. dowód PK. Ponadto, dowód księgowy powinien zawierać: stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

W myśl § 2 pkt 5 ppkt 1 Instrukcji określającej zasady sporządzania, obiegu i kontroli oraz przechowywania i zabezpieczania dokumentów finansowo-księgowych wprowadzonej zarządzeniem Nr 120/8/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 26 kwietnia 2012 r. ze zmianami, dokumentem księgowym stanowiącym podstawę dokonywania operacji gospodarczej jest m.in. dowód wewnętrzny PK.

W jednostce dowody PK sporządzane były bezpośrednio w systemie informatycznym obsługującym księgi rachunkowe, z pominięciem zasad wymogów formalnych, jakie powinien spełniać dowód księgowy w zakresie stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja, podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania). Stosownie do § 2 pkt 2 i 3 ww. Instrukcji, dokumentacja księgowa to zbiór właściwie sporządzonych dokumentów podlegających ewidencji księgowej, odpowiadających ustawowo określonym wymaganiom. Dokument spełnia swoje funkcje, jeśli jest prawidłowo wystawiony zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W jednostce kontrolowanej nie ustalono zasad zatwierdzania dowodów księgowych sporządzanych i przechowywanych wyłącznie w wersji elektronicznej.

Ponadto, w grudniu 2016 r. dokonano usunięcia dowodu księgowego 13/PK/102 z ksiąg rachunkowych budżetu Gminy Bojszowy z powodu stwierdzonego w nim błędu. Zgodnie z art. 23 ust. 5 oraz 25 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,

zapis księgowy powinien być dokonany w sposób trwały, a błędy poprawia się przez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korekty błędnych zapisów, dokonywane tylko zapisami dodatnimi albo tylko ujemnymi. Z powodu braku dowodów źródłowych PK, które tworzone były bezpośrednio w systemie obsługującym księgi rachunkowe i tam przechowywane, nie było możliwości ustalenia, jakiej operacji dotyczył usunięty dowód. Zapisy w księgach rachunkowych powinny być dokonane w sposób zapewniający ich trwałość przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych.

Zadania w zakresie sporządzania dowodów PK należały do pracowników Referatu Finansów i Podatków. Usunięcia dowodu księgowego z ksiąg rachunkowych dokonał Inspektor ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy Bojszowy.

- *W miesiącu kwietniu oraz maju 2017 r. zdarzenia gospodarcze dotyczące zakupu energii elektrycznej wprowadzono do ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy na podstawie zestawień zbiorczych faktur otrzymanych od kontrahenta, co było sprzeczne z art. 20 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).*

Zgodnie z przytoczonymi przepisami, podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane dalej „dowodami źródłowymi” zewnętrznymi obcymi, otrzymane od kontrahentów.

Na podstawie dwóch zestawień zbiorczych do ksiąg rachunkowych Urzędu wprowadzono następujące faktury:

*D/02/13/0208013/0180417R z dnia 27.04.2017 r. na kwotę 441,95 zł
D/02/13/0208066/0180417R z dnia 27.04.2017 r. na kwotę 424,40 zł,
D/02/13/0208209/0180417R z dnia 27.04.2017 r. na kwotę 27,98 zł,
D/02/13/0208707/0180417R z dnia 27.04.2017 r. na kwotę 203,66 zł,
D/02/13/0229628/0190517R z dnia 29.05.2017 r. na kwotę 274,28 zł,
D/02/13/0351018/0190517R z dnia 29.05.2017 r. na kwotę 1 373,07 zł,
D/02/13/0351243/0190517R z dnia 29.05.2017 r. na kwotę 380,81 zł,
D/02/13/0351245/0190517R z dnia 29.05.2017 r. na kwotę 9,66 zł.*

Podstawą zapisów w księgach mogą być dowody zbiorcze, ale tylko takie, które jednostka sama sporządziła, o czym stanowi art. 20 ust. 3 pkt 1 ustawy o rachunkowości, gdyż podstawą zapisów mogą być również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione.

Zgodnie z § 2 pkt 2 oraz 5.1 Instrukcji określającej zasady sporządzania, obiegu i kontroli oraz przechowywania i zabezpieczenia dokumentów finansowo - księgowych w Urzędzie Gminy w Bojszowach wprowadzonej zarządzeniem Nr 120/8/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 26 kwietnia 2012 r. ze zmianami, każdy dowód musi odpowiadać ustawowo określonym wymaganiom i posiadać elementy niezbędne do wyczerpującego odzwierciedlenia dokonanej operacji gospodarczej, a podstawę dokonywania operacji gospodarczej stanowi m.in. faktura. Zgodnie z § 1 pkt 5 ppkt 1 ww. Instrukcji, dokumentem księgowym stanowiącym podstawę dokonywania operacji gospodarczej w księgach jest faktura oraz faktura korygująca.

Zadania w zakresie rejestrowania w księgach faktur za energię elektryczną należały do Inspektora ds. planowania, sprawozdawczości, księgowania i windykacji należności. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 10

Wprowadzać do ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy w Bojszowach zdarzenia gospodarcze na podstawie dowodów źródłowych wymienionych w art. 20 ust. 2 pkt 1 i 3 oraz ust. 3 pkt 1, spełniających wymogi art. 21 ust. 1 pkt 6 oraz art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), a także dokonywać korekty księgowania zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 2 tejże ustawy, mając na uwadze wymogi Instrukcji określającej zasady sporządzania, obiegu i kontroli oraz przechowywania i zabezpieczenia dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Bojszowach wprowadzonej zarządzeniem Nr 120/8/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 26 kwietnia 2012 r. ze zmianami.

- *Od 2013 r. do dnia zakończenia kontroli nie dokonano aktualizacji polityki rachunkowości w zakresie zakładowego planu kont stosowanego w Urzędzie Gminy Bojszowy oraz w budżecie Gminy Bojszowy. Było to niezgodne z wymogami art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).*

W myśl art. 10 ust. 2 ustawy kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez jednostkę zasady (politykę) rachunkowości. Zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm. oraz Dz.U. z 2017 poz. 760), ustalając zakładowy plan kont należy się kierować następującymi zasadami: konta wskazane w planach kont należy traktować jako standardową liczbę kont, która może być ograniczona jedynie o konta służące do księgowania operacji gospodarczych niewystępujących w jednostce albo uzupełniona o konta zgodne, co do treści ekonomicznej, w tym również przy wykorzystaniu symboli kont, które nie mają zastosowania w jednostce; plan kont dla budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być uzupełniony, w miarę potrzeby, o właściwe konta planu kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Powyższe było konieczne w związku z:

- *zmianami wprowadzonymi z dniem 1 stycznia 2016 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1954).*

Zgodnie z ww. przepisami, wg stanu na dzień 1 stycznia 2016 r., nie funkcjonują już konta: 770 „Zyski nadzwyczajne”, 771 „Straty nadzwyczajne”, które do dnia zakończenia kontroli ujęto w zakładowym planie kont dla Urzędu Gminy w Bojszowach jako konta stosowane

przez jednostkę. Ponadto, nie dokonano zmian w opisie kont zespołu 4 i 5, kont: 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”, 860 „Wynik finansowy”, 760 „Pozostałe przychody operacyjne” i 761 „Pozostałe koszty operacyjne”.

- nieujęciem w planie kont Urzędu Gminy w Bojszowach i niestosowaniem pozabilansowego konta 976 – „Wzajemne rozliczenia między jednostkami”, jak również nieujęciem w planie kont budżetu Gminy w Bojszowach i niestosowaniem pozabilansowych kont: 991 – „Planowane dochody budżetu” i 992 – „Planowane wydatki budżetu”. Zgodnie z zasadami funkcjonowania konta 976 określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia, konto 976 służy do ewidencji kwot wynikających ze wzajemnych rozliczeń między jednostkami w celu sporządzenia łącznego sprawozdania finansowego. Natomiast zgodnie z zasadami funkcjonowania kont budżetu określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia konto 991 służy do ewidencji planu dochodów budżetowych oraz jego zmian. Na stronie Wn konta 991 ujmuje się zmiany budżetu zmniejszające plan dochodów budżetu. Na stronie Ma konta 991 ujmuje się planowane dochody budżetu oraz zmiany budżetu zwiększające planowane dochody. Saldo Ma konta 991 określa w ciągu roku wysokość planowanych dochodów budżetu. Pod datą ostatniego dnia roku budżetowego sumę równą saldu konta ujmuje się na stronie Wn konta 991. Konto 992 służy do ewidencji planu wydatków budżetowych oraz jego zmian. Na stronie Wn konta 992 ujmuje się planowane wydatki budżetu oraz zmiany budżetu zwiększające planowane wydatki. Na stronie Ma konta 992 ujmuje się zmiany budżetu zmniejszające plan wydatków budżetowych lub wydatki zablokowane. Saldo Wn konta 992 określa w ciągu roku wysokość planowanych wydatków budżetowych.

- zaniechaniem usunięcia opisu funkcjonowania kont „300 - Rozliczenie zakupu” oraz „340 - Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów”, których jednostka nie stosowała.

Opracowywanie projektów przepisów wewnętrznych wydawanych przez kierownika jednostki, dotyczących prowadzenia rachunkowości, a szczególności zakładowego planu kont, należało do p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 11

Uzupełnić plan kont Urzędu oraz Gminy Bojszowy o zasady funkcjonowania kont 976, 991, 992 oraz zaktualizować obowiązującą w Urzędzie Gminy w Bojszowach dokumentację przyjętej polityki rachunkowości w zakresie zmian wprowadzonych z dniem 1 stycznia 2016 r., stosownie do postanowień rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 760), mając na uwadze art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a, art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.).

- *Od 2015 r. do dnia zakończenia kontroli prowadzona ewidencja księgową w Urzędzie Gminy Bojszowy w zakresie środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie pozwalała na wyodrębnienie stanu, zwiększeń i zmniejszeń z podziałem według źródeł zwiększeń i zmniejszeń i kierunków zmniejszeń oraz wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej.*

Powyższym naruszono art. 7 ust. 3 oraz art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), zgodnie z którymi wartość poszczególnych przychodów i związanych z nimi kosztów ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych, co do rodzaju przychodów i kosztów, zaś konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Ponadto, ewidencję na koncie 851 – „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” prowadzono niezgodnie z opisem funkcjonowania ww. konta ujętym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2017 r. poz. 760).

Było to również niezgodne z opisem funkcjonowania ww. konta ujętym w załączniku nr 3 do zarządzenia Nr 0152/112/2010 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 21 października 2010 r. w sprawie: wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości oraz planu kont dla budżetu Gminy Bojszowy oraz jednostki organizacyjnej - Urzędu Gminy, a następnie w załączniku nr 6 do zarządzenia Nr 120/46/2015 z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie wprowadzenia polityki rachunkowości oraz planu kont dla Budżetu Gminy oraz jednostki organizacyjnej – Urzędu Gminy ze zmianami.

Zgodnie ze wskazanymi przepisami, konto 851 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Ewidencja szczegółowa do konta 851 powinna pozwolić na wyodrębnienie: stanu, zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń, wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej.

Obowiązki w zakresie prowadzenia księgowości środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych należały do Inspektorów ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 12

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie prowadzenia prawidłowej ewidencji analitycznej do konta 851, stosownie do zasad funkcjonowania tego konta określonych w zakładowym planie kont wprowadzonym zarządzeniem Nr 120/46/2015 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 30 listopada 2015 r. ze zmianami oraz w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych, mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 760), mając na uwadze art. 7 ust. 3, art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.).

- Od 2014 r. do 2016 r. nieprawidłowo ustalono wartość kosztów zużycia piasku i soli drogowej zakupionej na potrzeby zimowego utrzymania dróg gminnych i powiatowych

poprzez zaniechanie dokonania korekty o wartość materiałów niez użytych na dzień bilansowy w księgach Urzędu Gminy Bojszowy.

Powyższym naruszono art. 4 ust. 1, art. 6 ust. 1 i art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).

Zgodnie z ww. przepisami, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. W księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłat. Kierownik jednostki, uwzględniając rodzaj i wartość poszczególnych grup rzeczowych składników aktywów obrotowych posiadanych przez jednostkę, podejmuje decyzję o stosowaniu jednej z metod prowadzenia kont ksiąg pomocniczych dla tych grup składników, m.in. odpisywania w koszty wartości materiałów i towarów na dzień ich zakupu lub produktów gotowych w momencie ich wytworzenia, połączone z ustalaniem stanu tych składników aktywów i jego wyceny oraz korekty kosztów o wartość tego stanu, nie później niż na dzień bilansowy.

Wartość zakupionych materiałów: soli drogowej i piachu ujmowano bezpośrednio w koszty na koncie 401 – „Zużycie materiałów i energii”. Zgodnie z polityką rachunkowości obowiązującą w okresie kontroli, do ewidencji według kartotek ilościowo-wartościowych poszczególnych materiałów, w tym opakowań i odpadków, z podziałem na materiały znajdujące się w magazynach własnych i obcych oraz we własnym i obcym przerobie, służyło konto 310 – „Materiały”.

W jednostce przyjęto zasadę odpisywania kosztów wartości materiałów i towarów na dzień ich zakupu, jednakże art. 17 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy stanowi, że przy stosowaniu takiej metody ewidencji kosztów jednostka posiada obowiązek ustalania stanu tych składników aktywów i jego wyceny oraz korekty kosztów o wartość tego stanu, nie później niż na dzień bilansowy. Korekty kosztów na dzień bilansowy jednostka nie dokonywała.

W obowiązującej polityce rachunkowości nie przyjęto do stosowania uproszczenia polegającego na zaniechaniu odpisywania od kosztów niez użytych materiałów na dzień bilansowy.

Zadania w zakresie ustalenia wysokości kosztów Urzędu Gminy dla danego roku obrotowego w celu wyliczenia wyniku finansowego oraz przygotowanie projektu rachunku zysków i strat i bilansu należały do obowiązków Inspektora ds. rachunkowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 13

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie prawidłowego ustalania kosztów w latach obrotowych poprzez odpisywanie materiałów niez użytych w celu ustalania właściwego wyniku finansowego oraz ujmowania operacji gospodarczych na kontach księgowych zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości w Urzędzie Gminy Bojszowy, mając na uwadze art. 4 ust. 1, art. 6 ust. 1 i art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.) oraz ustalenia zakładowego planu kont.

- *Do dnia kontroli, tj. 9 czerwca 2017 r., zaniechano prowadzenia ewidencji analitycznej do kont organu: 134 „Kredyty bankowe”, 260 „Zobowiązania finansowe” oraz 909 „Rozliczenia międzyokresowe” w zakresie odsetek od kredytów oraz obligacji komunalnych według tytułów zobowiązań wynikających z poszczególnych umów. Ewidencję w zakresie odsetek od kredytów i obligacji komunalnych w latach 2013 - 2015 prowadzono na jednym wspólnym koncie analitycznym do kont 134 i 909, natomiast w 2016 r. na kontach 134, 260 i 909. Było to niezgodne z zasadami funkcjonowania ww. kont określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2017 r., poz. 760). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 134 powinna umożliwiać ustalenie stanu zadłużenia według umów kredytowych. Konto 260 służy do ewidencji zobowiązań zaliczanych do zobowiązań finansowych, w szczególności z tytułu zaciągniętych pożyczek i wyemitowanych instrumentów finansowych. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 260 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zobowiązań z poszczególnymi kontrahentami według tytułów zobowiązań. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 909 powinna umożliwiać ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów. Powyższe uregulowania zostały również ujęte w zakładowym planie kont dla budżetu Gminy Bojszowy wprowadzonym zarządzeniem Nr 120/46/2015 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie: wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości oraz planu kont dla budżetu Gminy Bojszowy oraz jednostki organizacyjnej – Urzędu Gminy, ze zmianą wprowadzoną zarządzeniem Nr 120/17/2017 z dnia 8 czerwca 2017 r., tj. w trakcie kontroli. W trakcie kontroli zaprowadzono na kontach 134, 260 i 909 ewidencję odsetek według poszczególnych umów od kredytów oraz obligacji komunalnych.*

Zadania w zakresie dekretowania dokumentów oraz prowadzenia ewidencji operacji gospodarczych na kontach syntetycznych i analitycznych organu należały do Inspektora ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 14

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie prowadzenia ewidencji analitycznej do kredytów i obligacji komunalnych na kontach 134, 260 i 909, stosownie do zasad funkcjonowania tych kont określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 760), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

- W latach od 2013 r. do 2016 r. w ewidencji pozabilansowej na koncie 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych rok bieżącego” ujmowano równowartość zaangażowania na podstawie wystawionych faktur VAT pod datą ostatniego dnia miesiąca, w którym wpłynęły oraz wyciągów bankowych, zamiast na podstawie zawartych umów. Powyższe było niezgodne z opisem konta 998 zawartym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2017 r., poz. 760) oraz w załączniku nr 6 do zarządzenia Nr 120/46/2015 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości oraz planu kont dla budżetu Gminy Bojszowy oraz jednostki organizacyjnej – Urzędu Gminy wraz ze zmianą wprowadzoną zarządzeniem Nr 120/17/2017 z dnia 8 czerwca 2017 r.

Nieprawidłowość dotyczyła:

- umów o numerach: 02/VI/13 z dnia 28 czerwca 2013 r., 02/IV/15 z dnia 29 czerwca 2015 r., 03/VIII/15 z dnia 19 sierpnia 2015 r. zawartych w latach 2013-2015 związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych na łączną kwotę 4.225.509,29 zł,
- umowy nr 01/VIII/14 z dnia 5 sierpnia 2014 r. na wykonanie zadania inwestycyjnego p.n. „Rozbudowa ul. Korzenieckiej w Bojszowach Nowych wraz z budową chodnika i kanalizacji deszczowej” na kwotę 2.627.308,73 zł,
- umowy dotacji nr 04/I/15 z dnia 2 stycznia 2015 r. dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Bojszowach zmienionej aneksami do umowy na kwotę 433.528,19 zł,
- umowy dotacji nr 01/II/15 z dnia 16 lutego 2015 r. wraz z aneksami zawartymi z Gminnym Towarzystwem Sportowym w Bojszowach na kwotę 155.000,00 zł,
- umowy dotacji nr 04/I/16 z dnia 25 stycznia 2016 r. wraz z aneksami zawartymi z Gminnym Towarzystwem Sportowym w Bojszowach na kwotę 80.000,00 zł,
- umowy dotacji nr 01/IX/16 z dnia 9 września 2016 r. wraz z aneksami zawartymi z Gminnym Towarzystwem Sportowym w Bojszowach na kwotę 40.000,00 zł.

Ponadto, w załączniku nr 2 do ww. zarządzenia Wójta Gminy Bojszowy, nieprawidłowo wskazano że zaangażowanie to sytuacja prawna wynikająca z podpisanych umów, decyzji i innych postanowień, która spowoduje wykonanie wydatków. Zaangażowanie ustala się w wysokości sumy faktycznie zrealizowanych wydatków i zobowiązań przypadających za dany okres sprawozdawczy.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, w 2016 r. wdrożony został moduł Centralny Rejestr Umów systemu informatycznego KSAT2000i. W module tym, prowadzonym przez referaty merytoryczne, odbywa się dekretecja danych (kwot) będących podstawą zaangażowania.

Pracownik Referatu Finansowego i Podatków, na podstawie danych uzyskanych z referatów merytorycznych, zaczytuje odpowiednie dane na konto 998 „Zaangażowania”.

Przyczyną nieprawidłowego ewidencjonowania zaangażowania w latach 2013 - 2016 było:

- niewłaściwe zorganizowanie w latach 2013 - 2015 przepływu informacji wynikających z zawartych umów pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy w Bojszowach oraz

- nienależyte wykonywanie w 2016 r. obowiązków przez pracowników Referatu Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Komunalnej oraz Referatu Organizacyjnego,

Spraw Obywatelskich i Społecznych odpowiedzialnych za wprowadzanie danych wynikających z umów do modułu CRU. Nadzór w tym zakresie sprawowali Kierownicy tych Referatów.

Skutkiem powyższego, w sprawozdaniach jednostkowych Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej za okres od 2013 r. do 2016 r. nieprawidłowo wykazano dane w zakresie zaangażowania.

Nieprawidłowości w zakresie zaangażowania wydatków budżetowych, w tym sposobu jego ustalania, wskazanego w polityce rachunkowości, stwierdzono także w trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2013 r., co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Znak: WK-6100/43/4/13/14 z dnia 17 kwietnia 2014 r.

Prowadzenie ewidencji pozabilansowej należało do Inspektora ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Zadania w zakresie opracowywania projektów przepisów wewnętrznych należały, zgodnie z zakresem czynności, do p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 15

Zaktualizować dokumentację opisującą zasady (politykę) rachunkowości jednostki w zakresie ujmowania w ewidencji księgowej zaangażowania wydatków oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy w Bojszowach w zakresie ewidencjonowania zaangażowania na podstawie zawartych umów, stosownie do opisu funkcjonowania konta 998 zawartego w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 760).

- *W okresie od 2013 r. do dnia zakończenia kontroli, wadlia wnoszone w formie pieniężnej przez oferentów na zakup nieruchomości oraz za udział w postępowaniach o zamówienie publiczne były ujmowane w ewidencji księgowej budżetu Gminy Bojszowy na koncie 133 „Rachunek budżetu” w korespondencji z kontem 240 „Pozostałe rozrachunki”, zamiast na kontach Urzędu 139 „Inne rachunki bankowe” w korespondencji z kontem 240 „Pozostałe rozrachunki”. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wnoszone w formie pieniężnej od 2013 r. do 2015 r. ujmowane było w ewidencji księgowej budżetu na koncie 133 w korespondencji z kontem 240, od 2016 r. do 14 czerwca 2017 r. ewidencjonowane było równocześnie w ewidencji księgowej organu oraz w ewidencji księgowej Urzędu Gminy w Bojszowach na koncie 139 w korespondencji z kontem 240. Powyższe było niezgodne z zasadami funkcjonowania ww. kont określonymi w załącznikach nr 2 i nr 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek*

budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2017 r., poz. 760).

Zgodnie z opisem funkcjonowania konta 139 „Inne rachunki bankowe” ujętym w załączniku nr 3 do zarządzenia Nr 120/46/2015 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości oraz planu kont dla budżetu Gminy Bojszowy oraz jednostki organizacyjnej – Urzędu Gminy ze zmianą, w zakresie kont Urzędu, ww. konto służy do ewidencji wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umów. Do obsługi konta 139 wyznaczony został odrębny rachunek bankowy o numerze 6129 -0012 umożliwiający gromadzenie i rozliczanie obcych środków pieniężnych.

W latach od 2013 r. do dnia zakończenia kontroli w budżecie Gminy, na koncie 1330-05 „Rachunek bieżący budżetu” (konto podstawowe) ujmowano wadnia wnoszone w formie pieniężnej przez oferentów na zakup nieruchomości oraz za udział w postępowaniach o zamówienia publiczne, na koncie 1330-02 „Rachunek bieżący budżetu” (zabezpieczenie należytego wykonania umowy) ujmowano zabezpieczenia należytego wykonania umów, których wysokości w poszczególnych latach przedstawiały się następująco:

- wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. – 22.948,59 zł - wadium, 0,00 zł – zabezpieczenie,*
- wg stan na dzień 31 grudnia 2014 r. – 79.455,59 zł – wadium, 14.833,41 zł – zabezpieczenie,*
- wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. – 0,00 zł - wadium, 1.263,65 zł – zabezpieczenie,*
- wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. – 94.600,00 zł – wadium, 1.281,78 zł – zabezpieczenie,*
- wg stanu na dzień zakończenia kontroli – wadium – 50.882,00 zł, 0,00 zł- zabezpieczenie.*

Środki te przyjmowano bezpośrednio na rachunek bankowy dotyczący bieżącej obsługi budżetu w związku z powyższym były wykorzystywane do realizacji bieżących zobowiązań Gminy. Powyższym naruszono art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

W sprawozdaniach Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych jednostki samorządu terytorialnego za lata 2013 - 2016 ujmowano zarówno środki budżetu jak i środki sum depozytowych.

Ponadto, powyższe sumy depozytowe wykazano w bilansach z wykonania budżetu Gminy Bojszowy w latach 2013 - 2016 po stronie aktywów w pozycji: I.1.1. „Środki pieniężne budżetu” oraz po stronie pasywów w pozycji I.3. „Pozostałe zobowiązania”.

Ustalono również, że w latach od 2016 r. do dnia kontroli, zarówno w ewidencji księgowej organu jak i ewidencji księgowej Urzędu ewidencjonowano zabezpieczenia należytego wykonania umów. Podwójne ujęcie w księgach rachunkowych zdarzeń gospodarczych spowodowało zawyżenie o kwotę 1.281,78 zł danych wykazanych w bilansie z wykonania budżetu za 2016 r. po stronie aktywów – środków pieniężnych oraz pasywów - zobowiązań pozostałych. Kwota ta również była wykazana w bilansie Urzędu Gminy w Bojszowach.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.) zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Powyższe świadczy także o nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji środków pieniężnych na rachunku bankowym wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz brakiem

wyjaśnienia i rozliczenia w ewidencji księgowej różnic pomiędzy stanem rzeczywistym środków pieniężnych na rachunku bankowym urzędu a stanem ewidencyjnym.

Nieprawidłowo porównano w 2016 r. saldo Wn konta 139 „Inne środki pieniężne” prowadzonego w księgach w Urzędzie Gminy oraz saldo Wn konta 133 „Rachunek bieżący budżetu” prowadzonego w księgach rachunkowych organu z potwierdzeniem salda z dnia 3 stycznia 2017 r. do rachunku bankowego prowadzonego dla zabezpieczenia należytego wykonania umowy, otrzymanego z Banku Spółdzielczego.

Nie wyjaśniono również przyczyn podwójnie ujętych środków pieniężnych na wskazanych powyżej kontach księgowych.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2, art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz postanowieniami Instrukcji inwentaryzacyjnej stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 9 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie zasad i trybu przeprowadzania inwentaryzacji składników majątkowych w Gminie Bojszowy zmienionego zarządzeniem Nr 120/42/2015 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 26 listopada 2015 r. W myśl powyższych przepisów ustawy, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację m.in. aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych lub przechowywanych przez inne jednostki, należności - drogą otrzymania od banków i uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic. Przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych, a ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym, a stanem wykazanim w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

Zgodnie z § 3 ww. zarządzenia Nr 120/43/2012, inwentaryzację w drodze potwierdzenia salda przeprowadzają pracownicy działu finansowego, zgodnie z zakresem czynności pod nadzorem Skarbnika Gminy.

Protokoły z weryfikacji sald pod względem zgodności z saldami rozrachunków należności i zobowiązań zostały zatwierdzone przez p. Elżbietę Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy.

Nieustalenie w drodze weryfikacji realności salda konta 133 w korespondencji z kontem 240 oraz niedokonanie jego korekty na dzień 31 grudnia 2016 roku spowodowało zawyżenie aktywów i pasywów w bilansie z wykonania budżetu Gminy Bojszowy za 2016 r.

Dowodem DOW/ORGAN -2017,5/PK/38 z dnia 6 czerwca 2017 r. (data operacji to 31 maja 2017 r.) Inspektor ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków, dokonał likwidacji nieprawidłowych sald na kontach 133O-02 oraz 240-02 poprzez wyksięgowanie kwoty 1.281,78 zł.

W trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej w 2013 r. również stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ujmowania sum depozytowych w ewidencji księgowej organu na koncie 133 „Rachunek bieżący budżetu”, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Znak: WK- 6100/43/4/13/14 z dnia 17 kwietnia 2014 r.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej sum depozytowych wykonywał Inspektor ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Zadania w zakresie kontroli zmian i prawidłowości inwentaryzacji rocznej środków pieniężnych na rachunkach bankowych oraz koordynowanie prac związanych z inwentaryzacją roczną w zakresie uzgadniania i weryfikacji sald należały do obowiązków Inspektorów ds. księgowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków.

Bilans z wykonania budżetu Gminy Bojszowy za 2016 r. oraz sprawozdania Rb-ST za lata 2013 - 2016 podpisali: p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy oraz p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 16

Zapewnić finansowanie zobowiązań Gminy Bojszowy wyłącznie ze środków publicznych, bez korzystania ze środków sum depozytowych, mając na uwadze art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

Wniosek nr 17

Wyksięgować z ewidencji księgowej budżetu Gminy Bojszowy wadia wniesione w formie pieniężnej oraz zaprowadzić prawidłową ewidencję księgową w zakresie wadów wniesionych w formie pieniężnej, stosownie do zasad funkcjonowania konta 139 – „Inne rachunki bankowe” określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 760) oraz art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).

Wniosek nr 18

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie: prawidłowego ujmowania w ewidencji księgowej Urzędu Gminy w Bojszowach wadów i zabezpieczeń należytego wykonania umów wniesionych w formie pieniężnej, zaprzestania wykazywania danych w tym zakresie w bilansie z wykonania budżetu Gminy Bojszowy oraz prawidłowego przeprowadzania i udokumentowania inwentaryzacji środków pieniężnych na rachunkach bankowych w drodze potwierdzenia sald, stosownie do wymogów art. 4 ust. 2, art. 26 ust. 1 pkt 2 i art. 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.).

- *W latach od 2013 r. do 2015 r. wadia wpłacone w pieniądzu przez uczestników przetargów na zbycie nieruchomości zaliczono na poczet ceny nabycia tej nieruchomości przed zawarciem umowy sprzedaży, do dochodów lat, w których odbyły się przetargi. Umowy sprzedaży nieruchomości zawarto w latach następnych. Powyższym naruszono art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), zgodnie z którym jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Ponadto działaniem tym naruszono art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r. poz. 1870) w związku z art. 27 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U.*

z 2014 r. poz. 518 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2015 poz. 782 z późn. zm.). Zgodnie z ww. art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, dochodami publicznymi są dochody ze sprzedaży majątku, rzeczy i praw, niestanowiące przychodów w rozumieniu ust. 1 pkt 4 lit. a i b., a stosownie do ww. art. 27 ustawy o gospodarce nieruchomościami sprzedaż nieruchomości wymaga zawarcia umowy w formie aktu notarialnego.

Nieprawidłowość stwierdzono przy sprzedaży nieruchomości:

- nieruchomość nr 1326/104 zbyta została na podstawie aktu notarialnego zawartego w dniu 13 stycznia 2014 r., zaś należność na poczet zakupu nieruchomości wpłynęła na rachunek bieżący Urzędu Gminy w dniu 29 listopada 2013 r. (wadium) w kwocie 19.705,00 zł oraz w dniu 17 grudnia 2013 r. pozostała część wpłaty, tj. 109 138,73 zł. Całość otrzymanej należności za sprzedaną nieruchomość, tj. 128 843,73 zł przyjęto jako dochód i ujęto w sprawozdaniu jednostkowym RB-27S w miesiącu grudniu 2013 r., a także przyjęto na dochody na konto 901 – Dochody budżetu.
- nieruchomości 1369/97 i 1360/97 zbyte zostały aktem notarialnym zawartym w dniu 2 lutego 2015 r., zaś należności na poczet zakupu wpłynęły na rachunek bieżący Urzędu Gminy w dniu 23 grudnia 2014 r. (wadium) w kwocie 12.453,30 zł, przyjęte zostały na dochody w dniu 31 grudnia 2014 r. i wykazane w sprawozdaniu RB-27S za miesiąc grudzień 2014 r. Pozostała część należności, tj. 64.909,40 zł na poczet zakupu nieruchomości wpłynęła na rachunek Urzędu 30 stycznia 2015 r. i w tym okresie została wykazana w sprawozdaniu RB-27S i przyjęta na dochody, konto 901 – Dochody budżetu.

Skutkiem powyższego, w latach 2013 i 2014 zawyżono, a w latach 2014 i 2015 zaniżono dochody z powyższego tytułu wykazane w sprawozdaniach RB-27S w rozdziale 70005 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”, § 0870 „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych”.

Przyczyną nieprawidłowości było ujmowanie wadium wpłaconych przez nabywców nieruchomości w formie pieniężnej w ewidencji budżetu na koncie 133 „Rachunek budżetu” w korespondencji z kontem 240 „Pozostałe rozrachunki”, zamiast na kontach księgowych Urzędu Gminy Bojszowy 139 „Inne rachunki bankowe” w korespondencji z kontem 240 „Pozostałe rozrachunki”.

Do czasu dokonania przeniesienia własności wpłacone na poczet ich zakupu zaliczki powinny stanowić depozyty zaewidencjonowane na koncie 139 – Inne rachunki bankowe, które służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące, w tym na rachunkach pomocniczych i rachunkach specjalnego przeznaczenia.

Obowiązki w zakresie księgowania dochodów i sporządzania sprawozdań RB-27S z dochodów zrealizowanych przez Urząd Gminy Bojszowy, zgodnie z powierzonym zakresem czynności, należały do Inspektora ds. rachunkowości budżetowej w Referacie Finansowym i Podatków. Nadzór nad pracownikiem sprawowała p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 19

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy w Bojszowach, wykonującym zadania w zakresie zaliczania wadium do dochodów gminy z tytułu sprzedaży nieruchomości, stosownie do art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 poz. 1870 z późn. zm.), w związku z art. 27 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 poz. 2147 z późn. zm.), mając na uwadze

art. 68 art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 , poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie sprawozdawczości:

- *W latach 2015 - 2016 w sprawozdaniach Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych wg stanu na koniec IV kwartał (odpowiednio 2015 r. i 2016 r.) jednostki Urzędu i organu, a następnie w sprawozdaniu łącznym nieprawidłowo wykazano w wierszu N.3.2 – „Depozyty na żądanie” w części A sprawozdania dane wynikające z ewidencji księgowej budżetu.*

W sprawozdaniach jednostkowych nieprawidłowo wykazano wadia wnoszone w formie pieniężnej oraz środki z tytułu subwencji oświatowej, która wpłynęła w grudniu z przeznaczeniem na miesiąc styczeń roku następnego, natomiast nie wykazano udziałów w podatku dochodowym oraz dochodów j.s.t. pobieranych przez Urzędy Skarbowe w 2015 r. i w 2016 r., a przekazanych odpowiednio: w 2016 r. i 2017 r.

W sprawozdaniu łącznym Rb-N wg stanu na koniec IV kwartału 2015 r. wykazano dane tożsame z danymi wykazanymi w sprawozdaniu jednostkowym, natomiast w sprawozdaniu łącznym Rb-N wg stanu na koniec IV kwartału 2016 r. wykazano udziały w podatku dochodowym oraz dochody j.s.t. pobierane przez Urzędy Skarbowe w 2016 r. a przekazane w 2017 r., pomimo iż dane w tym zakresie nie zostały wykazane w sprawozdaniu jednostkowym Rb-N.

Powyższe było niezgodne z zasadami sporządzania sprawozdania określonymi w § 12 ust. 8, § 13 ust. 1 pkt 4 i § 14 pkt 9 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773). Stosownie do ww. przepisów, sprawozdanie Rb-N nie dotyczy środków zgromadzonych na rachunku sum depozytowych. W związku z powyższym nie należy ujmować w nim stanu środków na rachunku tego typu.

Depozyty, o których mowa powyżej, wpłacone na rachunek jednostki przez podmioty zewnętrzne biorące udział w postępowaniu przetargowym (lub podobnym) nie powinny być wykazywane. Jednostka nie wykazuje również środków, które otrzymała na rachunek, a które dotyczą wykonania zobowiązań przyszłego okresu sprawozdawczego - kwartału następnego roku budżetowego. Takie środki jako depozyt wykazuje jednostka, która przekazała te środki, np. na wynagrodzenia dla pracowników innej jednostki ponoszone w następnym okresie sprawozdawczym, tj. w I kwartale roku budżetowego.

W wierszu N3.2 części A Należności oraz wybrane aktywa finansowe sprawozdania Rb-N wykazuje się: wartość depozytów na żądanie, tj. przede wszystkim środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych, które w każdej chwili mogą być zamienione na gotówkę w całości lub w części bez znaczących ograniczeń; głównie dotyczy to sald na rachunku bieżącym jednostki.

Ustalono, że:

✓ *w jednostkowym sprawozdaniu Rb-N wg stanu na koniec IV kwartału 2015 r. wykazano depozyty na żądanie w wysokości 660.507,50 zł. Zgodnie z ewidencją księgową budżetu wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość depozytów na żądanie stanowiła kwotę 299.247,50 zł.*

✓ *w jednostkowym sprawozdaniu Rb-N wg stanu na koniec IV kwartału 2016 r. wykazano depozyty na żądanie w wysokości 656.643,18 zł. Zgodnie z ewidencją księgową*

budżetu wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. wartość depozytów na żądanie wynosiła 209.839,43 zł.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 oraz ust. 2 ww. rozporządzenia, sprawozdanie jednostkowe Rb-N sporządzane przez kierownika jednostki sporządzającej to sprawozdanie sporządzane na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki;

Sprawozdanie łączne, w szczególności sprawozdań jednostkowych jest sporządzane przez jednostki nadzorujące, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego, na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych i własnego sprawozdania jednostkowego.

W przypadku jednostki samorządu terytorialnego własne sprawozdanie jednostkowe obejmuje swym zakresem zarówno urząd będący jednostką budżetową, jak i jej organ.

Zadania w zakresie bieżącego i prawidłowego prowadzenia księgowości i sprawozdawczości należały do p. Elżbiety Kubeczko – Skarbnika Gminy Bojszowy.

Sprawozdania jednostkowe i łączne Rb-N za lata 2015 - 2016 podpisali: p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy oraz p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 20

Sporządzać sprawozdania Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych stosownie do zasad określonych w § 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 2, ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773) oraz § 12 ust. 8, § 13 ust. 1 pkt 4 i § 14 pkt 9 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie inwentaryzacji:

– W latach 2014 - 2016 powierzone kontrahentom własne środki trwałe, materiały oraz należności Urzędu Gminy Bojszowy zinwentaryzowano drogą spisu z natury, czym naruszono art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem, inwentaryzacji powierzonych kontrahentom własnych środków trwałych, materiałów oraz należności dokonuje się drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów. Ustalono, że:

- w latach 2014 - 2016 zespoły spisowe działające przy komisjach inwentaryzacyjnych powołanych przez Wójta Gminy Bojszowy dokonały inwentaryzacji drogą spisu z natury materiałów sypkich (piach i sól) zakupionych na potrzeby prowadzenia zimowego utrzymania dróg, powierzonych do przechowania kontrahentom. Niezużyte materiały na dzień 31 grudnia 2014 r., 2015 r. i 2016 r. pozostawione były u wykonawców usług zimowego utrzymania dróg powiatowych oraz gminnych na terenie Gminy Bojszowy. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w § 3 pkt 7 umów o zimowe utrzymanie dróg podpisanych z wykonawcami, na dzień 31 grudnia danego roku niewykorzystane materiały sypkie zostaną zinwentaryzowane.*

- w 2016 r. zespoły spisowe powołane przez Wójta Gminy Bojszowy zarządzeniem Nr 120/17/2016 w sprawie powołania zespołów inwentaryzacyjnych do przeprowadzenia inwentaryzacji w drodze spisu z natury, działające przy komisji inwentaryzacyjnej, ustalonej zarządzeniem Nr 120/16/2016 z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia inwentaryzacji, dokonały spisu z natury własnych środków trwałych powierzonych do korzystania następującym jednostkom: OSP Bojszowy Nowe, OSP Bojszowy, OSP Międzyrzecze, Gminna Biblioteka Publiczna w Bojszowach, Gminne Przedszkole w Bojszowach, Szkoła Podstawowa w Międzyrzeczu, Szkoła Podstawowa w Bojszowach, GOPS – pawilon sportowy w Bojszowach Nowych, OSP Świerczyniec, Gminne Gimnazjum w Bojszowach, Gminna Szkoła Podstawowa w Świerczyńcu, Gminne Towarzystwo Sportowe Bojszowy – boisko ul. Gościnną 6, Klub Sportowy „Polonia”, Fundacja na Dobro Harcerstwa Górnśląskiego.

Powyższy sposób przeprowadzenia inwentaryzacji powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów był niezgodny z § 14 pkt 12 Instrukcji inwentaryzacyjnej stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 9 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie zasad i trybu przeprowadzania inwentaryzacji składników majątkowych w Gminie Bojszowy ze zmianami.

Z kolei w myśl § 3 zarządzenia Nr 120/15/2016 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji na dzień 30.11.2016 r., inwentaryzację należy przeprowadzić według postanowień zawartych w instrukcji inwentaryzacyjnej. Zgodnie z przyjętymi zasadami, inwentaryzacja składników polega na otrzymaniu pisemnego potwierdzenia od jednostek, którym powierzono własne składniki majątkowe. W przypadku braku zwrotnego potwierdzenia salda należy dokonać jego weryfikacji z dokumentami źródłowymi. Celem weryfikacji jest stwierdzenie, czy posiadane dokumenty potwierdzają istnienie, realność i wiarygodność danego salda, a także poprawność jego wyceny.

- W 2016 r. należność w wysokości 332,10 zł z tytułu czynszu dzierżawnego na mieniu gminy wobec spółki jawnej zinwentaryzowano metodą weryfikacji, zamiast drogą uzyskania od kontrahenta potwierdzenia prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu aktywów.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), aktywa będące należnościami od podmiotów prowadzących księgi rachunkowe inwentaryzuje się drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.

Zgodnie z § 2 i § 13 zarządzenia Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 9 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia inwentaryzacji składników aktywów i pasywów w Gminie Bojszowy ze zmianami, a także art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.), należności inwentaryzuje się - drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.

Zgodnie z zarządzeniem Nr 120/19/2016 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie powołania zespołów inwentaryzacyjnych do weryfikacji aktywów i pasywów do przeprowadzenia inwentaryzacji oraz zakresami czynności, uzyskanie

potwierdzenia salda należności należało do Inspektorów ds. budżetu oraz Inspektora ds. Podatków w Referacie Finansowym i Podatków. Na podstawie § 3 Instrukcji inwentaryzacyjnej z dnia 9 października 2012 r. ze zmianami, inwentaryzację w drodze potwierdzenia salda przeprowadzają pracownicy działu finansowego pod nadzorem Skarbnika.

W 2016 r. funkcję Skarbnika Gminy pełniła p. Elżbieta Kubeczko. Za przeprowadzenie inwentaryzacji odpowiadał p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 21

Przeprowadzać inwentaryzację własnych aktywów powierzonych innym jednostkom drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic, a tym samym zaprzestać przeprowadzania inwentaryzacji metodą spisu z natury własnych aktywów powierzonych tym jednostkom, mając na uwadze art. 26 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.) oraz postanowienia zarządzenia Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 9 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie zasad i trybu przeprowadzania inwentaryzacji składników majątkowych w Gminie Bojszowy ze zmianami.

Wniosek nr 22

Wzmocnić nadzór na pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie prawidłowego wykonywania powierzonych im czynności inwentaryzacyjnych drogą uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu należności wobec kontrahentów, mając na uwadze art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), a także postanowień zarządzenia Nr 120/43/2012 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 9 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie zasad i trybu przeprowadzania inwentaryzacji składników majątkowych w Gminie Bojszowy ze zmianami.

W zakresie podatku od nieruchomości:

- *W latach 2013 - 2017 do dnia zakończenia kontroli, zaniechano wezwania do złożenia deklaracji na podatek od nieruchomości podatników będących jednostkami organizacyjnymi Gminy Bojszowy. Powyższym naruszono art. 272 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn.zm., następnie Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm., oraz Dz.U. z 2017 poz. 201 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonym przepisem, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu m.in. sprawdzenie terminowości składania deklaracji oraz wpłacania podatków. Jednostki budżetowe działające w zakresie pomocy społecznej nie składały deklaracji na podatek od nieruchomości, pomimo ciążącego na nich obowiązku, ani nie zostały wezwane przez organ podatkowy do dokonania powyższych czynności.*

Pomimo, że na rzecz podatników o numerach ewidencyjnych 14230 (GOPS) oraz 30720 (żłobek) ustanowione zostały trwale zarządy w częściach ułamkowych, to powierzchnie gruntów oraz budynków zajmowanych przez te podmioty wykazywały w składanych przez siebie deklaracjach podatkowych: za podatnika 14230 (GOPS) podatnik 11425 (szkoła),

a za podatnika 30720 (żłobek) podatnik 11412 (przedszkole). Ponadto, podatnicy 11425 (szkoła) oraz 11412 (przedszkole) wykazywali całość powierzchni gruntów i budynków, jako zwolnione na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95 poz. 613 z późn. zm., następnie Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.), pomimo że na części nieruchomości prowadzona była działalność w zakresie pomocy społecznej. Przepis art. 6 ust. 9 pkt 1 ww. ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych zobowiązuje jednostki organizacyjne do złożenia, w terminie do dnia 31 stycznia, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru.

Poza nieprawidłową weryfikacją ww. deklaracji, przyczyną powstania nieprawidłowości było także nierzetelne sporządzanie deklaracji przez podatników o numerach ewidencyjnych 11412 (przedszkole) oraz 11425 (szkoła), którzy nie wskazywali w deklaracjach przedmiotu zwolnienia od podatku od nieruchomości oraz podstawy prawnej zwolnienia. Do dnia zakończenia kontroli podatnicy 11412 (przedszkole) oraz 11425 (szkoła) złożyli korekty deklaracji ze wskazaniem przedmiotu oraz podstawy zwolnienia, jednak podatnik 11412 (przedszkole) nie pomniejszył wykazanej powierzchni gruntów i budynku o część zajęta przez żłobek, a podatnik 11425 (szkoła) pomniejszył tylko podstawę opodatkowania gruntów o część przekazaną w trwały zarząd podatnikowi 14230 (GOPS), pozostawiając niezmienną wartość powierzchni budynku.

Ponadto do dnia zakończenia kontroli podatnik o numerze karty kontowej 14230 (GOPS) złożył deklaracje na podatek od nieruchomości za lata 2012-2017 za grunt, który posiadał w trwałym zarządzie, a przypisana na kartotekę kwota do zapłaty za lata 2012 - 2017 wynosiła łącznie 2.582,00 zł. Podatnik nie zadeklarował jednak zajmowanych powierzchni budynków, którą w dalszym ciągu wykazywał podatnik 11425 (szkoła).

Zadania dotyczące wstępnej kontroli składanych deklaracji podatkowych zgodnie z zakresem czynności wykonywał Inspektor ds. podatków. Nadzór w tym zakresie pełniła p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wójt Gminy, pismem z dnia 30 sierpnia 2017 r., poinformował Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach, o złożeniu przez ww. podatników prawidłowych korekt deklaracji oraz o uregulowaniu przez nich należnego podatku od nieruchomości.

- Do dnia kontroli nieprawidłowo przeprowadzono czynności sprawdzające w zakresie wykazanych przez podatników danych w deklaracjach w sprawie podatku od nieruchomości oraz nie wezwano tych podatników do udzielenia w wyznaczonym terminie niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w nich zawartych lub nie wezwano do złożenia deklaracji podmiotów zobowiązanych do ich złożenia.

Zgodnie z art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm., a następnie Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm., obecnie Dz.U. z 2017 r., poz. 201 z późn. zm.), w razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. W myśl art. 272 pkt 3 ww. ustawy, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na

celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami.

Stwierdzono, że:

- w latach 2013 - 2017 za podatników o numerach ewidencyjnych 12128, 29405, 29870, 29218 (stowarzyszenia będące ochotniczymi strażami pożarnymi z którymi Gmina Bojszowy, będąca właścicielem nieruchomości zawarła umowy użyczenia) deklaracje DN-składane były przez Kierownika Referatu Infrastruktury Technicznej Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy w Bojszowach. Organ podatkowy zaniechał wezwania ww. podatników do złożenia deklaracji przez osoby do tego uprawnione.

Dla żadnego z ww. podatników Kierownik Referatu Infrastruktury Technicznej Gospodarki Komunalnej nie widniał w Krajowym Rejestrze Sądowym, jako osoba uprawniona do reprezentowania podmiotów, a tym samym do składania oświadczeń.

Do dnia zakończenia kontroli podatnicy złożyli korekty deklaracji za lata 2013 - 2017 podpisane przez osoby upoważnione do reprezentacji oraz wykazując przedmioty zwolnione i podstawę prawną zwolnienia.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95 poz. 613 z późn. zm., następnie Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn.zm. oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.), podatnikami podatku od nieruchomości są osoby prawne, będące posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli posiadanie wynika z umowy zawartej z właścicielem.

- podatnik o numerze karty kontowej 12091 (osoba prawna) za lata 2013 - 2017 złożył deklaracje, w których wykazywał powierzchnię gruntu w ilości 2.814 m², jako związane wyłącznie z prowadzeniem działalności gospodarczej, powierzchnię budynków mieszkalnych w ilości 805,80 m² oraz budynki pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej działalności statutowej. Podatnik prowadził działalność w zakresie pomocy moralnej, kulturalnej, materialnej i duchowej osobom należącym do środowisk marginesowych, w szczególności uzależnionych od narkotyków i środków toksycznych. Organ podatkowy nie wezwał podatnika do udzielenia w wyznaczonym terminie niezbędnych wyjaśnień w zakresie niewykazywania do podstawy opodatkowania gruntów pozostałych, pomimo wykazania w deklaracji budynku mieszkalnego. W trakcie kontroli organ podatkowy uzyskał od podatnika pisemne oświadczenie, że nie prowadzi i nie zajmuje nieruchomości gruntowych na prowadzenie działalności gospodarczej. Powyższe potwierdza także wypis z Krajowego Rejestru Sądowego.

W trakcie kontroli, na wezwanie organu podatkowego, podatnik złożył korekty deklaracji na podatek od nieruchomości, które następnie były podstawą dokonania odpisu wymiaru podatku. W wyniku powyższego za lata 2012 - 2017 powstała nadpłata w podatku na łączną kwotę 8.413,00 zł.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95 poz. 613 z późn. zm., następnie Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.), podstawę opodatkowania stanowią grunty, a podatnik zobowiązany jest uiszczać podwyższoną stawkę podatku od nieruchomości tylko w przypadku gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

- podatnik o numerze karty kontowej 30596 (osoba prawna) w deklaracjach na podatek od nieruchomości za lata 2016 (X-XII) - 2017 wykazywał grunty o powierzchni 3.421 m² związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz powierzchnię budynków związanych z działalnością gospodarczą w ilości 600 m², co wynikało z aktu

notarialnego z dnia 6 września 2016 r. Powyższy dokument nie potwierdzał jednak wartości budowli wykazywanej w deklaracji na kwotę 300.000.00 zł. Organ podatkowy przyjął wartość budowli za prawidłową wyłącznie na podstawie złożonych i podpisanych przez podatnika deklaracji. W trakcie kontroli, na wezwanie organu podatkowego, podatnik złożył korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2016 - 2017 na dodatkową łączną kwotę 3.164,00 zł, która wynikała ze zwiększonej wartości budowli. Dokonano dodatkowego przypisu wymiaru podatku na karcie kontowej podatnika. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, opodatkowaniem podatkiem od nieruchomości podlegają budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ponadto, na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, podstawą ich opodatkowania jest wartość ustalona na dzień 1 stycznia roku podatkowego stanowiąca podstawę obliczania amortyzacji w tym roku, niepomniejszona o odpisy amortyzacyjne.

- podatnik o numerze 14367 (osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą) w informacji złożonej na lata 2015 - 2017 wykazywał pozostałe grunty, oraz budynki mieszkalne i związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W wyniku przeprowadzonej w dniu 25 maja 2017 r. wizji lokalnej przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w obecności Inspektora ds. podatków w Urzędzie Gminy Bojszowy ustalono, że na części nieruchomości gruntowej położonej w Świerczyńcu (Gmina Bojszowy), podatnik prowadził działalność gospodarczą.

W informacji złożonej na lata 2015 - 2017 podatnik nie wykazywał gruntów zajętych pod działalność gospodarczą. W trakcie kontroli, na wezwanie organu podatkowego, podatnik złożył korekty informacji na podatek od nieruchomości za lata 2015 - 2017, uwzględniające powierzchnie gruntów zajęte pod działalność gospodarczą. Dokonano przypisu dodatkowego wymiaru podatku na karcie kontowej podatnika w kwocie 131,00 zł.

- podatnik o numerze karty kontowej 15273 (spółka jawna) w deklaracjach na podatek od nieruchomości za latach 2013 - 2017 wykazywał grunty i budynki zajęte pod działalność gospodarczą. W wyniku przeprowadzonej w dniu 25 maja 2017 r. wizji lokalnej przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w obecności Inspektora ds. podatków w Urzędzie Gminy Bojszowy ustalono, że na części nieruchomości zajętej pod działalność gospodarczą istniała budowla w postaci utwardzonej powierzchni, pełniąca funkcję chodnika oraz parkingu. Podatnik nie wykazywał w deklaracjach żadnej wartości budowli do opodatkowania.

W wyniku postępowania podatkowego wszczętego w trakcie kontroli, podatnik przedłożył korekty deklaracji za lata 2012 - 2017, w których wykazywał budowlę o wartości 4.739,00 zł. Zaległy i bieżący podatek w łącznej wysokości za lata 2012 - 2017 w kwocie 570,00 zł przypisano na karcie kontowej podatnika.

- podatnik o numerze karty kontowej 15013 (spółka jawna) w deklaracjach na podatek od nieruchomości za lata 2013 - 2017 wykazywał grunty i budynki zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej. Na podstawie przeprowadzonej w dniu 25 maja 2017 r. wizji lokalnej przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w obecności Inspektora ds. podatków w Urzędzie Gminy Bojszowy ustalono, że na nieruchomości znajdowała się budowla w postaci ogrodzenia oraz utwardzonej nawierzchni, która pełniła także funkcję parkingu. Podatnik nie wykazywał w deklaracji żadnych budowli do opodatkowania.

W wyniku postępowania podatkowego wszczętego w trakcie kontroli, podatnik złożył korekty deklaracji za lata 2013 - 2017, w których wykazał wartość budowli na kwotę

35.000,00 zł. Dodatkowy przypis został ujęty na karcie kontowej podatnika na łączną kwotę z odsetkami 3.891,00 zł.

- podatnik o numerze 14203 (spółka jawna) w deklaracjach na podatek od nieruchomości za lata 2013 - 2017 wykazywał grunty i budynki zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej. W wyniku przeprowadzonej w dniu 25 maja 2017 r. wizji lokalnej przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w obecności Inspektora ds. podatków w Urzędzie Gminy Bojszowy ustalono, że na nieruchomości była budowla w postaci utwardzonej nawierzchni, która pełniła funkcję parkingu. Podatnik nie wykazywał w deklaracjach do opodatkowania żadnych budowli. W wyniku postępowania podatkowego wszczętego w trakcie kontroli podatnik złożył korekty deklaracji za lata 2014 - 2017, w których wykazał wartość budowli oraz wyciąg z ksiąg dokumentujący przyjęcie na stan aktywów w 2013 r. nawierzchni z kostki brukowej na kwotę 16.000,00 zł. Dodatkowy przypis podatku od nieruchomości za lata 2014 - 2017 został ujęty na kartotece podatnika na łączną kwotę 1.280,00 zł.

Zgodnie z art. 1a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 r., budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, chyba że przedmiot opodatkowania nie jest i nie może być wykorzystywany do prowadzenia tej działalności ze względów technicznych. Zgodnie ze zmianą przywołanego wyżej art. 1a ust. 1 pkt 3 obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 r., budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, w myśl którego do budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie zalicza się budowli lub ich części, w odniesieniu do których została wydana decyzja ostateczna organu nadzoru budowlanego, o której mowa w art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r. poz. 290 z późn. zm.) lub decyzja ostateczna organu nadzoru górniczego, na podstawie której trwale wyłączono budynek, budowlę lub ich części z użytkowania. W myśl art. 2 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają m.in. budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Zadania dotyczące wstępnej kontroli składanych deklaracji podatkowych zgodnie z zakresem czynności wykonywał Inspektor ds. podatków. Nadzór w tym zakresie pełniła p. Elżbieta Kubeczko – Skarbnik Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 23

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego i Podatków w zakresie dokonywania czynności sprawdzających deklaracji podatkowych i informacji o posiadanych nieruchomościach, stosownie do art. 272 pkt 3, art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r., poz. 201 z późn. zm.) w związku z wymogami ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie gospodarowania mieniem:

- *Do dnia 20 czerwca 2017 r. zaniechano zapewnienia kontroli nad realizacją umowy nr 88/10 o zarządzanie nieruchomościami z dnia 31 grudnia 2010 r. zawartej z Gminnym Przedsiębiorstwem Komunalnym sp. z o.o. w Bojszowach, czym naruszono art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.) w związku z § 6 pkt 7 umowy z dnia 31 grudnia 2010 r.*

W dniu 30 grudnia 2011 r. Gmina Bojszowy zawarła umowę dzierżawy Sali wraz z zapleczem kuchennym, które wchodzi w skład budynku komunalnego położonego w Bojszowach Nowych na okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2022 r., tj. na 11 lat, pomimo iż Rada Gminy Bojszowy w uchwale Nr XII/58/2003 z dnia 10 września 2003 r., wyraziła zgodę na wydzierżawienia przez Wójta nieruchomości na okres do 10 lat.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących m.in. zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony; uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad wójt może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady gminy.

W imieniu Gminy Bojszowy umowę zawarł p. Czesław Kłyk – Prezes Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. w Bojszowach, działający jako Administrator.

Zgodnie z umową nr 88/10 o zarządzanie nieruchomościami, obiekty komunalne – użytkowe z dnia 31 grudnia 2010 r. Gmina Bojszowy przekazała Gminnemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu w Bojszowach zadania w zakresie zarządzania nieruchomościami gminnymi – obiekty komunalne. Do zadań Zarządzającego należało m.in. zawieranie i rozwiązywanie w imieniu Zamawiającego na podstawie udzielonego pełnomocnictwa umów najmu lub dzierżawy (kopię umowy najmu Zarządzający przekazuje Zamawiającemu).

Zgodnie z § 6 pkt 2 umowy, zarządzający zobowiązany był do wykonywania czynności, będących przedmiotem umowy z należytą starannością, do czuwania nad prawidłowością umów zawartych z osobami trzecimi, a także do ochrony interesów Zamawiającego w toku powierzonych zadań i czynności.

Natomiast w § 6 pkt 7 umowy wskazano, że zamawiający zastrzega sobie prawo kontrolowania prawidłowości wykonywania zadań wynikających z niniejszej umowy.

W trakcie kontroli, tj. 20 czerwca 2017 r., zawarto aneks do umowy dzierżawy z dnia 30 grudnia 2011 r., w którym skrócono okres jej obowiązywania do 31 grudnia 2021 r.

Żadnemu pracownikowi Urzędu Gminy w Bojszowach nie przypisano obowiązków w zakresie kontroli prawidłowości wykonywania zadań przekazanych w administrowanie Gminnemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu sp. z o.o. w Bojszowach, w tym kontroli prawidłowości zawierania umów dzierżawy z zasadami określonymi przez Radę Gminy w Bojszowach. Za prawidłową gospodarkę finansową jednostki, zgodnie z art. 53 ust. 1 ww. ustawy o finansach publicznych, odpowiada p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 24

Powierzyć pracownikom Urzędu Gminy w Bojszowach zadania w zakresie kontroli prawidłowości wykonywania zadań własnych Gminy przekazanych Gminnemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu sp. z o.o. w Bojszowach, stosownie do art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.)

- W 2013 r. Gmina Bojszowy oddała w dzierżawę na okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2017 r. nieruchomość gruntową oznaczoną geodezyjnie jako działka o nr 471/104, pomimo braku zgody Rady Gminy w Bojszowach na wydzierżawienie tej nieruchomości na 5 lat.

Rada Gminy Bojszowy w uchwale Nr XXI/126/2013 z dnia 28 stycznia 2013 r. wyraziła zgodę na wydzierżawienie nieruchomości gminnych w tym nieruchomości oznaczonej geodezyjnie jako działka nr 471/104 położoną w Świerczyńcu na okres do 4 lat.

Powyższym naruszono art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), zgodnie z którym do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących m.in. zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony; uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad wójt może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady gminy.

Pracownikiem odpowiedzialnym merytorycznie za przygotowanie umowy był ówczesny Inspektor ds. gospodarki nieruchomościami w Referacie Planowania Przestrzennego, Geodezji i Nieruchomości. Nadzór nad czynnościami dotyczącymi oddawania nieruchomości w dzierżawę pełni Kierownik Referatu Planowania Przestrzennego, Geodezji, Nieruchomości i Rolnictwa.

Umowę dzierżawy w imieniu Gminy Bojszowy podpisał p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy.

- W 2013 r. i 2016 r. w związku z oddaniem w dzierżawę nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Bojszowy, nieprawidłowo sporządzano wykazy nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy, zaniechano wywieszenia wykazu w siedzibie urzędu oraz na stronie internetowej urzędu, czym naruszono art. 35 ust. 1 i art. 35 ust. 2 pkt 4, pkt 8, pkt 9 i pkt 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm., Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm., Dz. U. z 2015 r., poz. 782 z późn. zm., Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami, właściwy organ sporządza i podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę. Wykaz ten wywiesza się na okres 21 dni w siedzibie właściwego urzędu, a także zamieszcza się na stronach internetowych właściwego urzędu. W wykazie nieruchomości przeznaczonym do dzierżawy określa się m.in.:
- ✓ przeznaczenie nieruchomości i sposób jej zagospodarowania;
 - ✓ wysokość opłat z tytułu użytkowania, najmu lub dzierżawy;

- ✓ terminy wnoszenia opłat;
- ✓ termin do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2.

Powyższe dotyczyło:

- a) wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia na okres do 4 lat w trybie bezprzetargowym stanowiącego załącznik do uchwały Rady Gminy Bojszowy Nr XXII/137/2013 z dnia 13 marca 2013 r.;
- b) wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia na okres do 4 lat stanowiącego załącznik do uchwały Rady Gminy Bojszowy Nr XXI/126/2013 z dnia 28 stycznia 2013 r.;
- c) wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia na okres do 3 lat w trybie bezprzetargowym stanowiącego załącznik do uchwały Rady Gminy Bojszowy Nr XVII/106/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r.
- d) wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia na okres do 3 lat w trybie bezprzetargowym stanowiącego załącznik do uchwały Rady Gminy Bojszowy Nr XXII/149/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r.

Pracownikiem odpowiedzialnym za sporządzanie wykazów nieruchomości był ówczesny Inspektor ds. gospodarki nieruchomościami w Referacie Planowania Przestrzennego, Geodezji i Nieruchomości. Nadzór nad czynnościami dotyczącymi oddawania nieruchomości w dzierżawę pełni Kierownik Referatu Planowania Przestrzennego, Geodezji, Nieruchomości i Rolnictwa.

Wniosek nr 25

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy w Bojszowach w zakresie przygotowania i przeprowadzania procedury dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy Bojszowy, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.), art. 35 ust. 1 i art. 35 ust. 2 pkt 4, pkt 8, pkt 9 i pkt 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.)

- W latach 2014 - 2015 przeprowadzano przetargi na zbycie gminnych nieruchomości gruntowych przez komisję przetargową w składzie dwuosobowym, czym naruszono zasady ustalone w § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 roku poz. 1490). Zgodnie z wyżej wymienionym przepisem czynności związane z przeprowadzeniem przetargu wykonuje komisja przetargowa w składzie od 3 do 7 osób.

Zarządzeniem Nr 120/48/2012 z dnia 29 października 2012 r. a następnie zarządzeniami Nr 120/10/2014 z dnia 6 maja 2014 oraz Nr 120/27/2014 z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie powołania komisji ds. zbywania i nabywania nieruchomości, Wójt Gminy powołał komisję w składzie trzyosobowym.

Jednakże, w sześciu zorganizowanych ustnych przetargach nieograniczonych na sprzedaż nieruchomości gruntowych, czynności przeprowadziła komisja w składzie dwuosobowym.

Przyczyną nieprawidłowości było ustalenie w zakresach obowiązków i zasad pracy komisji stanowiących załączniki do każdego z trzech ww. zarządzeń, zasad dopuszczających możliwość przeprowadzenia postępowań w przypadku nieobecności 1 spośród 3 powołanych członków komisji.

Powyższe ustalono wbrew postanowieniom § 8 ust. 2 ww. Rozporządzenia.

Osobą odpowiedzialną za ustalenie i wprowadzenie do stosowania zakresów obowiązków i zasad pracy komisji ds. zbywania i nabywania nieruchomości był p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 26

Zapewnić przeprowadzanie przetargów na zbywanie nieruchomości oraz ustalić zasady pracy komisji przetargowej w sposób zapewniający wypełnienie postawień § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz.U. z 2014 roku poz. 1490), mając na uwadze mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

- *W 2017 r. przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w zadaniu inwestycyjnym p.n. „Przebudowa drogi gminnej ul. Bliskiej 670010S oraz odcinka ul. Chmielnej 670040S w Bojszowach”, w którym ustalono wartość zamówienia z nienależytą starannością, poprzez jego zaniżenie o kwotę 22.287,60 zł, która stanowi wartość usługi na wykonania dokumentacji projektowej tej inwestycji.*

Powyższym Zamawiający dopuścił się naruszenia art. 32 ust. 1 w zw. z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.), zgodnie z którym podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością. Przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnia się także wartość dostaw i usług oddanych przez zamawiającego do dyspozycji wykonawcy, o ile są one niezbędne do wykonania tych robót budowlanych.

Zamawiający podał w protokole postępowania o udzielenia zamówienia, jako wartość niniejszego zamówienia kwotę 966.597,71 zł, co stanowiło równowartość 231.525,96 euro. Przy czym, tak obliczona wartość niniejszego zamówienia, została ustalona przez Zamawiającego na podstawie kosztorysów inwestorskich, gdyż dotyczyła wyłącznie wartości robót budowlanych. Zamawiający przy ustalaniu wartości niniejszego zamówienia nie uwzględnił wartości nabytej uprzednio usługi na wykonanie dokumentacji projektowej dla tego zadania inwestycyjnego ustalonej na kwotę 22.287,60 zł.

Zamawiający zobowiązany był do szczegółowej analizy, jakie ewentualnie zlecone przez niego dostawy i usługi należy zakwalifikować jako niezbędne do wykonania robót budowlanych objętych przedmiotem zamówienia, których wartość należy dodać do wartości robót budowlanych przy ustalaniu wartości zamówienia. Jest to sytuacja, w której Zamawiający nabył uprzednio towary, produkty, materiały lub ich część, jak również usługi, i zamierza przekazać je wykonawcy w celu użycia do wykonania robót. Istotne jest

tutaj to, by nabyte dostawy i usługi były niezbędne do wykonania zamówionych robót budowlanych. Wykonawca zobowiązany jest do wykorzystania oddanych przez Zamawiającego dostaw i usług w trakcie realizacji robót budowlanych.

Umowa o roboty budowlane zdefiniowana została natomiast w art. 647 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2016 r., poz. 380 z późn. zm., Dz. U. z 2017 r., poz. 459 z późn. zm.), który stanowi, że przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

W powyższej definicji projekt powołany został w kontekście obowiązków wykonawcy i inwestora. Dostarczenie projektu jest jedną z czynności związanych z przygotowaniem robót dotyczących aspektu projektowania. Przed dostarczeniem projektu musi on zostać sporządzony, co przekłada się z formalnego punktu widzenia na pozyskanie projektu od projektanta lub projektantów, angażowanych w drodze zawieranych z nimi przez inwestora umów o prace projektowe. Zawarcie umowy o roboty budowlane jest zatem poprzedzone umową lub umowami z projektantami, których wykonanie warunkuje realizację umowy o roboty budowlane – w zakresie ciężącego na inwestorze obowiązku dostarczenia projektu wykonawcy.

Ponadto, projekt jest istotny również z punktu widzenia obowiązków wykonawcy. Artykuł 647 k.c. wyraźnie stanowi, że obowiązkiem wykonawcy jest oddanie przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem dostarczonym przez inwestora. Przepis art. 649 k.c. stanowi, że w razie wątpliwości poczytuje się, iż wykonawca podjął się wszystkich robót objętych projektem stanowiącym część składową umowy. Jest to domniemanie dotyczące zakresu robót budowlanych, do których zrealizowania zobowiązał się wykonawca.

Ustalenia wartości szacunkowej zamówienia dokonał Kierownik Referatu Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Komunalnej, co wynika z zapisów protokołu postępowania.

Wniosek nr 27

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Bojszowy w zakresie ustalenia wartości szacunkowej zamówienia, stosowanie do art. 32 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 oraz art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie udzielonych dotacji:

- W 2015 r. zmieniono postanowienia umowy dotacji, wyrażając zgodę na wykorzystanie dotacji do 11 stycznia 2016 r., co było niezgodne z art. 250 pkt 2 w związku z art. 251 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Zgodnie w przywołanymi przepisami, wójt udzielając dotacji celowej, zawiera umowę, która określa m.in. termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego. Wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.*

W umowie nr 04/I/15 z dnia 2 stycznia 2015 r., na podstawie której udzielono dotacji celowej Gminnej Bibliotece Publicznej w Bojszowach w wysokości 536.615,00 zł, ustalono, że ostatecznie finansowe i merytoryczne rozliczenie dotacji przedstawione zostanie Gminie Bojszowy w terminie do 31.12.2015 r. Rozliczenie polega na udokumentowaniu realizowanej inwestycji kserokopiami faktur i protokołów odbioru, z datą wystawienia i dowodami ich opłacenia najpóźniej do dnia 15 grudnia 2015 r.

Aneks nr 4 z dnia 23 grudnia 2015 r. do umowy, zmieniono jej zapisy w sposób następujący:

„Ostatecznie finansowe i merytoryczne rozliczenie dotacji przedstawione zostanie Gminie Bojszowy w terminie do 21.01.2016 r. (...) Rozliczenie polega na udokumentowaniu zrealizowanej inwestycji kserokopiami faktur i protokołów odbioru, z datą wystawienia i dowodami ich opłacenia najpóźniej do dnia 11.01.2016 r.”.

W rozliczeniu finansowym przekazanej dotacji ujęto m.in. wydatek w kwocie 5.904,00 zł wynikający z faktury VAT nr 1/12/2015 tytułem wykonania zewnętrznego i wewnętrznego oznakowania budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Bojszowach. Zapłata za fakturę nastąpiła w dniu 5 stycznia 2016 r. (zgodnie z przedłożonym wyciągiem bankowym).

Projekt aneksu nr 4 z dnia 23 grudnia 2015 r. sporządził Inspektor ds. społecznych i kultury w Referacie Organizacyjnym, Spraw Obywatelskich i Społecznych. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Longina Giedwillo – Sekretarz Gminy Bojszowy.

Aneks, w imieniu Gminy Bojszowy, został podpisany przez p. Henryka Utrata – Wójta Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 28

Zawierać umowy dotacji celowej, określając termin ich wykorzystania, stosownie do art. 250 pkt 2 w związku z art. 251 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

- *W latach 2015 i 2016 uznano za prawidłowo rozliczone dotacje udzielone Gminnemu Towarzystwu Sportowemu w Bojszowach na realizację zadań w zakresie sportu, pomimo że koszty ze środków dotacji zapłacone zostały po terminach określonych w umowach. Powyższe było niezgodne z art. 251 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), gdyż wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.*

Ustalono, że:

- *dla umowy nr 01/II/15 z dnia 16 lutego 2015 r. dokonano zapłaty kosztów stanowiących zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych z dotacji w kwocie 74 zł. Zobowiązanie uiszczono w dniu 23 grudnia 2015 roku, termin wykorzystania dotacji ustalono na dzień 15 grudnia 2015 r.,*
- *dla umowy nr 04/I/16 z dnia 25 stycznia 2016 r. dokonano zapłaty kosztów stanowiących zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych z dotacji w kwocie 606,00 zł oraz ze środków własnych w wysokości 262,00 zł. Zobowiązanie na łączną kwotę 868,00 zł uiszczono w dniu 6 września 2016 r., termin wykorzystania dotacji ustalono na dzień 30 czerwca 2016 r.,*
- *dla umowy nr 01/IX/16 z dnia 9 września 2016 r. z datą realizacji do dnia 15 grudnia 2016 roku dokonano zapłaty kosztów stanowiących zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych z dotacji w kwocie 545,00 zł oraz ze środków własnych w wysokości*

52,00 zł. Zobowiązanie na łączną kwotę 597,00 zł uiszczono w dniach 11 stycznia 2017 r., oraz 22 marca 2017 r., termin wykorzystania dotacji ustalono na dzień 15 grudnia 2016 r.

Zgodnie z postanowieniami § 9 każdej z ww. umów, podmiot dotowany zobowiązany był do wykorzystania przyznanych środków finansowych do terminu określonego w tych umowach, a po tych terminach niewykorzystane środki należało zwrócić na rachunek bankowy wskazany w umowie, łącznie z odsetkami.

Ponadto, na podstawie § 2 pkt 4 uchwały Nr XXXVIII/198/2010 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 października 2010 r. w sprawie określenia i trybu finansowania rozwoju sportu w Gminie Bojszowy, kwota dofinansowania w ramach przyznanej dotacji nie może przekroczyć 95% wydatków ogółem. Zauważyć należy, że przy realizacji umowy nr 04/I/16 z dnia 25 stycznia 2016 oraz umowy nr 01/IX/16 z dnia 9 września 2016 r., podmiot dotowany nie wykonał w całości 5% wydatków w zadaniu, co miało wpływ na wysokość udzielonej dotacji.

Zadania w zakresie dokonywania rozliczeń dotacji udzielonych Gminnemu Towarzystwu Sportowemu w Bojszowach za lata 2015 i 2016 powierzone zostały Inspektorowi ds. Społecznych i kultury w Referacie Organizacyjnym, Spraw Obywatelskich i Społecznych. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Longina Giedwiłło – Sekretarz Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 29

Dokonać ponownego rozliczenia dotacji udzielonej Gminnemu Towarzystwu Sportowemu w Bojszowach w latach 2015 - 2016 na realizację zadania „Rozwój sportu w ramach działalności Gminnego Towarzystwa Sportowego Bojszowy” na podstawie umów nr 01/II/15 z dnia 16 lutego 2015 r., nr 01/II/15 z dnia 16 lutego 2015 r. i nr 01/IX/16 z dnia 9 września 2016 r. wraz z aneksami oraz wyegzekwować zwrot nienależnie pobranej dotacji stosownie do art. 251 ust. 4 i 5 z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych.

Wniosek nr 30

Wzmocnić nadzór na pracownikiem, któremu powierzono dokonywanie kontroli wykorzystania środków publicznych stosowanie do 252 ust. 1 pkt 2 z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych, a także postanowienia uchwały Nr XXXVIII/198/2010 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 października 2010 r. w sprawie określenia i trybu finansowania rozwoju sportu w Gminie Bojszowy kwota dofinansowania oraz zawieranych w tym zakresie umów.

- W latach 2015 - 2016 zawierano aneksy zmieniające sposób finansowania poszczególnych pozycji kalkulacyjnych po dokonaniu wydatków w tym zakresie, tj. sprzecznie z postanowieniami umów o udzielenie dotacji Gminnemu Towarzystwu Sportowemu w Bojszowach, co było niezgodne z art. 221 ust. 2 z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.). Stosownie do wskazanego przepisu zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z podmiotem dotowanym.

Powyższe dotyczyło następujących umów:

- *nr 01/II/15 z dnia 16 lutego 2015 r., wraz z aneksami na kwotę 155.000,00 zł z datą realizacji do dnia 15 grudnia 2015 roku,*
- *nr 04/I/16 z dnia 25 stycznia 2016 r. wraz z aneksami na kwotę 80.000,00 zł z datą realizacji do dnia 30 czerwca 2016 roku,*
- *nr 01/IX/16 z dnia 9 września 2016 r. wraz z aneksami na kwotę 40.000,00 zł z datą realizacji do dnia 15 grudnia 2016 roku.*

Do każdej z umów załączona była kalkulacja przewidywanych kosztów projektu ustalająca wartości dla poszczególnych pozycji.

Zgodnie z § 3 pkt 4 każdej umowy, przesunięcia pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztorysu na wniosek Dotowanego lub Dotującego przekraczające 20% dotacji wymagały aneksu do umowy.

Ustalono, że:

- *przy realizacji umowy nr 01/II/15 z dnia 16 lutego 2015 r. wraz z aneksami: dotowany wykorzystał środki z dotacji zwiększając wydatki o kwotę 24.343,00 zł w pozycji - pozostałe wydatki oraz pozostałe wynagrodzenia o kwotę 67,00 zł, w porównaniu z ustaleniami w aneksie nr 4 do umowy. Zmniejszono tym samym wydatki z dotacji w pozycji stypendia dla zawodników o kwotę 22 423,00 zł oraz wynagrodzenia dla kadry szkoleniowej o kwotę 1.987,00 zł.*
- *przy realizacji umowy nr 04/I/16 z dnia 25 stycznia 2016 r. z aneksami, nr 01/IX/16 z dnia 09.09.2016 r.: dotowany wykorzystał środki z dotacji zwiększając wydatki na stypendia dla zawodników o kwotę 4 537 zł, w porównaniu do pierwotnie przyjętej kalkulacji w umowie. Zmniejszono tym samym z dotacji wydatki w pozycji wynagrodzenia dla kadry szkoleniowej o kwotę 2.149,00 zł, pozostałe wynagrodzenia o kwotę 1.430,00 zł oraz pozostałe wydatki o kwotę 958,00 zł.*
- *przy realizacji umowy nr 01/IX/16 z dnia 9 września 2016 r. dotowany wykorzystał środki z dotacji zmniejszając wydatki o kwotę 9.173, zł w pozycji - stypendia dla zawodników, w porównaniu z ustaleniami zawartymi w umowie. Zwiększono tym samym z dotacji wydatki w pozycjach: wynagrodzenia dla kadry szkoleniowej o kwotę 150,00 zł, pozostałe wynagrodzenia o kwotę 701,000 zł oraz pozostałe wydatki o kwotę 8 322,00 zł.*

Powyższe wydatki zrealizowano przed zawarciem aneksów do ww. umów, tj. przed akceptacją dotującego zmian w kosztorysie zadania.

Z wyjaśnień udzielonych przez Wójta Gminy Bojszowy wynika, że aneksy zostały podpisane w celu prawidłowego rozliczenia i złożenia sprawozdania z wykonania projektu.

W myśl § 4 pkt umów, dotowany zobowiązał się do wykorzystania środków finansowych, jakie uzyskał na warunkach określonych niniejszą umową. Z kolei w myśl § 6 pkt 4 uchwały Nr XXXVIII/198/2010 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 października 2010 r. w sprawie określenia i trybu finansowania rozwoju sportu w Gminie Bojszowy, każda zmiana kosztorysu wymaga pisemnego powiadomienia Wójta Gminy Bojszowy.

Zadania w zakresie dokonywania rozliczeń dotacji udzielonych Gminnemu Towarzystwu Sportowemu w Bojszowach za lata 2015 i 2016 powierzone zostały Inspektorowi ds. Społecznych i kultury w Referacie Organizacyjnym, Spraw Obywatelskich i Społecznych. Umowy o udzielenie dotacji podpisał a także zatwierdził rozliczenia dotacji za lata 2015 - 2016 p. Henryk Utrata – Wójt Gminy Bojszowy. Wykonanie uchwały Nr XXXVIII/198/2010 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 października 2010 r. w sprawie określenia i trybu finansowania rozwoju sportu w Gminie Bojszowy powierzono Wójtowi Gminy Bojszowy.

Wniosek nr 31

Wzmocnić nadzór nad sposobem realizacji umów oraz wydatkowania środków publicznych przez podmioty dotowane, stosownie do art. 252 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1810 z późn. zm.), a także postanowień uchwały Nr XXXVIII/198/2010 Rady Gminy Bojszowy z dnia 29 października 2010 r. w sprawie określenia i trybu finansowania rozwoju sportu w Gminie Bojszowy, mając na uwadze oraz art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych.

W zakresie wynagrodzeń:

- *W 2014 r. zaniechano wykorzystania zaległego urlopu wypoczynkowego za lata 2012-2013 przez p. Henryka Utrata - Wójta Gminy Bojszowy, co było sprzeczne z art. 152 § 1 i § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm., Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami, pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego. Pracownik nie może zrzec się prawa do urlopu.*

Zgodnie z art. 168 ww. ustawy, urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z planem urlopu, należy pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

W 2014 r. p. Longina Giedwillo – Sekretarz Gminy Bojszowy wykonująca wobec Wójta Gminy Bojszowy czynności z zakresu prawa pracy, wystosowała do Wójta Gminy informację o ilości dni zaległego urlopu wypoczynkowego i zarazem zobowiązała go do wykorzystania urlopu w najbliższym możliwym czasie (pisma z dnia 10 marca 2014 r. i 7 października 2014 r.).

Wójt Gminy, pomimo zobowiązania się do wykorzystania zaległego urlopu wypoczynkowego w maju 2014 r. (zgodnie z adnotacją dokonaną na piśmie z dnia 10 marca 2014 r.), nie wykorzystał go w 2014 r.

Z uzyskanych wyjaśnień Wójta Gminy Bojszowy wynikało, że niemożność wykorzystania zaległego urlopu wynikała m.in. z trudnej sytuacji Gminy w związku z załamaniem się zbiorowej komunikacji pasażerskiej i koniecznością organizowania komunikacji zastępczej.

Wobec powyższego, w dniu 2 grudnia 2014 r. Wójtowi Gminy wypłacono ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za lata 2012 - 2014 w łącznej wysokości 30.787,17 zł (kwota netto 24.251,92). Na podstawie listy wypłat nr 12/2014 z dnia 1 grudnia 2014 r. ww. osobie za niewykorzystany urlop w 2012 r. (3 dni), w 2013 r. (26 dni) oraz w 2014 r. (24 dni) został wypłacony ekwiwalent: za 2012 r. w kwocie 1.742,67 zł, za 2013 r. w kwocie 15.103,14 zł, za 2014 r. w kwocie 13.941,36 zł.

Wniosek nr 32

Zapewnić prawidłowe wykorzystywanie urlopu wypoczynkowego, z zachowaniem terminów wskazanych w art. 168 w związku z art. 152 § 1 i § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r., poz. 1666 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wносить do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej